

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

20 Ocak 2022 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve Komisyonun bugünkü gündemi ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun çalışmalarındaki anlayış ve yaklaşıma ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nun birlikte görüşülmesine ilişkin karar

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELELER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2'nci Toplantı

20 Ocak 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, saat 10.37'de açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve Komisyonun bugünkü gündemi ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun çalışmalarındaki anlayış ve yaklaşıma ilişkin açıklama yaptı.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nun birlikte görüşülmesine ilişkin karar oy birliğiyle alındı.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 12.29'da toplantıya son verildi.

20 Ocak 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.37

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

KÂTİP: Fatma KURTULAN (Mersin)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Komisyonumuzun sayın üyeleri, değerli basın mensupları, kıymetli katılımcılar; hepiniz toplantımıza hoş geldiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 27’nci Yasama Döneminin 21’inci toplantısını açıyorum.(")

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve Komisyonun bugünkü gündemi ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun çalışmalarındaki anlayış ve yaklaşıma ilişkin açıklaması

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bugün gündemimizde yer alan Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu’nu görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Gündemimize geçmeden önce Komisyonumuza yapılan bireysel başvurularla ilgili olarak heyetinizi bilgilendirmek istiyorum. Komisyonumuza 27’nci Yasama Döneminde 19 Ocak 2022 tarihi itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 9.515’tir. Bu başvurulardan 438 adedi işleme alınmamıştır. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı şu şekildedir: Ceza infaz kurumlarına ilişkin başvurular 7.069, yargıya ilişkin sorunlar ve şikâyetler 1.991, sağlık sorunları 28, yardım talepleri 121, sosyal güvenlik işlemlerinden şikâyet 57, Komisyonun girişimde bulunması ve yerinde inceleme yapması talebi 341, kolluk uygulamalarından şikâyetler 229, yasal düzenleme talepleri 493, memuriyete ilişkin sorunlar 137, işçi sorunları 101, engelli sorunları 44, askerlikle ilgili sorunlar 20 ve diğer muhtelif konular 1.041 adet.

Değerli üyelerimiz, şimdi gündemimizde yer alan ve Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu tarafından görüşülerek kabul edilen inceleme raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

Gündemimizde yer alan raporlarda da yer verilen birkaç hususa görüşmelere başlamadan önce ben de değinmek istiyorum. Bildiğiniz üzere, hükümlü ve tutuklular, hukuka uygun olarak verilen bir karar sonucunda özgürlüğü kısmen kayıtlanmış kişilerdir. Dolayısıyla ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklular, kural olarak, diğer bireylerle aynı haklara sahip temel hak sükûleridir. Diğer taraftan, birçok uluslararası metinde ve iç hukuk düzenlemelerimizde yer aldığı üzere, cezaların infazında başta insan onuru olmak üzere temel haklara saygılı olunması zorunludur. Tam da bu noktada, devletin hukuk düzenini koruyucu ve kollayıcı işlevi ile toplum ve ceza infaz kurumlarının düzeninin korunması

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

ve bireysel olarak da hükümlü ve tutukluların güvenliklerinin sağlanması gerekliliği karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, cezaların infazında insan onuruna saygılı olunması zorunluluğu ile toplum ve kurum düzeninin sağlanması gerekliliği arasındaki dengenin sağlanması infaz hukukunun ana karakterini oluşturmaktadır. Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonumuz da infaz hukukuna hâkim olan bu iki ana yaklaşım temelinde ve her türlü siyasi mülâhazadan uzak bir biçimde incelemelerini yapmakta ve raporlarını bu anlayışla, insan haklarını odak noktasına alarak tanzim etmektedir. Bu anlayış çerçevesinde yapılan çalışmalarla hem sorun alanları tespit edilmekte hem de infaz rejiminin daha ileriye taşınması temin edilmiş olmaktadır. Alt komisyon çalışmaları sonucunda yapılan mevzuat ve uygulama değişiklikleri de bu çalışmaların ne kadar ehemmiyetli olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, yapmış olduğu çalışmalar ve göstermiş olduğu gayretten ötürü alt komisyonumuza sizlerin huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, şimdi gündemimizde yer alan raporların görüşmelerine geçmeden önce, bugün Meclis dışından katılım sağlayan misafirlerimizi tanıtmak istiyorum sizlere.

(Bürokratlar tanıtıldı.)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tekrar hoş geldiniz Komisyonumuza.

Değerli üyelerimiz, şimdi, gördüğünüz gibi bugün ceza ve tevkifevlerinin yanı sıra Jandarma Genel Komutanlığımıza da davette bulunduk. Bu davetimizin temel nedeni, değerli arkadaşlar, malum, her gittiğimiz cezaevinde, hükümlü ya da tutukluların muayene ve tedavileri sırasında kelepçeli olarak muayene edildiklerine ilişkin şikâyetleri çok sık ulaşıyor. O bakımdan biz, cezaevlerinin dışında güvenliği sağlayan Jandarma Genel Komutanlığımızdan da İnsan Hakları Dairesi Başkanımızı buraya davet ettik. Onun da bilgilerine bugün müracaat edeceğiz.

III.- KARARLAR

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nun birlikte görüşülmesine ilişkin karar

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Dolayısıyla şimdi gündemimizde yer alan raporların görüşmelerine başlıyoruz. Ancak usul ekonomisi bakımından, uygun görülmesi durumunda, her 2 rapor birlikte görüşülecek ve ayrı ayrı oylarınıza sunulacaktır.

Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporunun birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler (**)

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU - Şimdi, öncelikle Ceza ve Tutukevleri Alt Komisyonu Başkanımız Sayın İbrahim Yurdunuseven'den, bu anlamda yapmış oldukları ziyaretlerin, incelemelerin neticesini bir kez de şifahi olarak, sözlü olarak Komisyonumuzda dile getirmesini talep ediyoruz. Söz kendisinde.

(**) 12/10/2021 ve 23/11/2021 tarihli Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu Tutanakları tutanağa eklidir.

(***) Hükümlü ve tutuklu Hakları Alt Komisyonunun Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu ile Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu bu Toplantı Tutanağına eklidir.

Buyurun Sayın Yurdunuseven.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle Komisyonumuzda uyum içerisinde çalıştığımız tüm milletvekili arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum. Gerçekten tüm siyasi partiler olarak güzel bir katkıda bulunarak güzel bir çalışma gerçekleştiriyoruz. Hepsine ben de baştan teşekkür ediyorum.

Eğer müsaade ederseniz, Sayın Başkanım, öncelikle cezaevi ziyaretlerimizdeki kısa tespitlerimi yapıp daha sonra da bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Öncelikle Afyonkarahisar’a 24-25 Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirdiğimiz ziyaret sonucunda Afyon T1 ve T2- 1 Numaralı Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve 2 Numaralı Kapalı İnfaz Kurumu olmak üzere iki yere ziyarette bulunduk. Tabii, gittiğimiz yerlerde öncelikle, bizden kendi yargılamalarıyla ilgili veya verilen kararlarla ilgili, kararların doğruluğu, yanlışlığıyla ilgili bazı taleplerde bulunuluyor. Biz Komisyon olarak, Anayasa’nın 138’inci maddesine göre, yargı kararlarına karşımadığımızı, yargı kararıyla ilgili bir beyanda bulunamayacağımızı belirterek tespitlerimize geçiyoruz.

Afyonkarahisar 1 Numaralı Kapalı İnfaz Kurumunda detaylı aramanın usulüne uygun yapılması konusunda yeknesak bir uygulama olmadığı, dolayısıyla bir kısım hükümlü ve tutuklunun aranmasının uygun -arama çıplak olmadan yapıldığı hâlde- bir kısmının da itiraz edilmesi karşısında kendilerinin darp ile hakarete maruz bırakıldığı şekilde detaylı aranmasının yapıldığı bilgisi verilmiştir. Dış hastane muayenelerinde kelepçeli muayene olduğu ısrarla belirtilmiştir. İsteğe bağlı nakillerde Covid-19 öncesi gibi karşılanmadığı taleplerin, bu nedenle ziyaret hakkının kullanılmadığı, üniversite öğrencisi olan hükümlü ve tutukluların sınava gidip gelmesinde çok büyük sıkıntılar yaşandığı belirtilmiştir. Telefon haklarının yirmi dakika olarak ve bir seferde kullanıldığı, ziyaret sürelerinin bir buçuk saat olarak belirlenmesine rağmen kırk beş dakika olarak kullanıldığı, yalnızca kapalı görüş şeklinde kullanıldığı, yine, kurum müdürüyle görüşme taleplerine olumlu cevap verilmediği, oda değişikliği taleplerinin karşılanmadığı; yemeklerin yeterli ve besleyici olmadığı, yemek çeşitliğinin çok sınırlı olduğu, protein değerlerinin çok az olduğu; yine, temininde sorun yaşanmayan veya ceza infaz kurumuna sokulmasında sakınca görülmeyen gazetelerin dahi bir gün gecikmeli teslim edildiği, diğer gazetelerin alınamadığı; TV yayını listesinde yer alan kanallar konusunda genel bir sorun olmamasına rağmen bazı kanallara yayın listesinde yer verilmediği; tekli odada kalan bir hükümlünün not defterine el konulduğu, bu nedenle bu işlemin hukuka aykırı olduğuna dair infaz hâkimliği kararı olmamasına rağmen defterin geri verilmediği; hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısının 5’le sınırlı olduğu, bu sayının okumanın teşvik edilmesi anlamında iyileştirilmesine gerek duyulduğu, ders kitaplarının dahi bu kitap kotasına eklendiği, yine, seri cilt ansiklopedilerin her birinin ayrı bir kitap gibi kabul edilerek yani 20-30 ciltlik kitapların ilk 5’inin ayrı, ikinci 5’inin ayrı, üçüncü 5’inin ayrı şeklinde kendilerine verildiği; kurum kantininden kırtasiye temininde zorluk yaşadıkları, spor faaliyetlerini yapamadıkları, bazı dilekçelerin alınmadığı, anılsa bile çok geç cevap verildiği veya hiçbir cevap verilmediği şeklinde şikâyetler gelmiştir.

2 No.lu Afyonkarahisar Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yine aynı şekilde girişte detaylı aramanın usulüne uygun yapılması konusunda yeknesak bir uygulama olmadığı, dolayısıyla bir kısmından şikâyet geldiği, yine, isteğe bağlı nakillerin Covid-19 sebebiyle daha önceki dönemdeki gibi kullanılmadığı; sayımda eşofman girmesine izin verilmediği, pantolon ve ayakkabı giymek suretiyle sayımda bulunma zorunluluğu olduğu; su kotası nedeniyle hem hijyen hem de sağlık sorunu yaşandığı, yemeklerin yeterli besleyicilikte olmadığı, kantindeki ürünlerin fiyatının çok yüksek olduğu; dilekçelerin bazı kurumlarda işleme alınmadığı, alınsa bile çok geç cevap verildiği, kitap sayısının da 5’le sınırlandırıldığı şeklinde şikâyetler gelmiştir.

Yine, ikinci olarak, Komisyonumuz 19/10/2021 tarihinde Kırıkkale ve Keskin Cezaevlerine ziyaretler gerçekleştirmiştir. Yine, burada bize yargı kararlarıyla ilgili talepler gelmiştir, kararların doğruluğu ya da yanlışlığıyla ilgili talepler var ama biz yine Anayasa'nın 138'inci maddesi gereği yargı kararına karışmadığımızı kendilerine belirttik. Yine, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinden, kuruma girişte detaylı aramanın usulüne uygun yapılması konusunda bir uygulamanın yeknesak olmadığı tespiti yapılmış. Yine, hastane muayenelerinde kelepçeli uygulama yapıldığı belirtilmiştir. Doktorlar tarafından kendisine diyet reçete verilen hükümlülere bu konuda yeterli diyet yemeğinin verilmediği, kurumda doktorların belirli günlerde görev yapması nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşandığı, hastaneye sevklerin tek ring araçla yapıldığından bu aracın sevke uygun olmadığı ve ciddi sorunlar yaşandığı, isteğe bağlı nakillerin yine Covid-19 öncesi gibi karşılanmadığı, ziyaret süresinin bir buçuk saat olmasına rağmen bunun bir saat olarak kullanıldığı, telefonda konuşmanın yirmi dakika ve tek bir defada kullanıldığı, çocuğu okula giden hükümlü ve tutukluların görüşlerinin hafta sonuna alınmaması nedeniyle, çocuğun okula gitmek veya ziyarete gelmek şeklinde bir seçime zorlandığı, bu uygulamanın kabul edilebilir olmadığı, su içilebilir olmadığı için kirli olduğu, yemeklerin öğlenleri yeterli ama akşam yemeklerinin yetersiz olduğu, odalarda yapılan aramalarda eşyalara zarar verildiği ve bu aramalarda eşyaların kaybolduğu, yine, 10 kitapla sınırlama yapıldığı, on beş günde bir değiştirildiği, “görüldü” mührü olmasına rağmen bazı kitapların ve özellikle ders kitaplarının kendilerinden geri alındığı -biraz önce söylemiştim- ansiklopedilerin temel kitap olmasına rağmen ayrı ayrı ciltlerin sayıldığı, ders kitabı temininde güçlük yaşandığı, uzaktan eğitim gören hükümlü ve tutuklulara bilgisayar kullanma imkânı verilmediği, TV yayını listesinde yeterli kanalın olmadığı, kimi gazetelerin verilmediği, mektupların gönderilmesinde sorun yaşandığı; berberhanede -özellikle bir sıkıntı söylendi- bazı hükümlü ve tutukluların dışarıda çöp kutularının yanında tıraş edildiği -bir kısmından böyle bir şikâyet geldi- oda değişikliği taleplerinin karşılanmadığı şikâyetleri geldi.

Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan yine aramayla ilgili yeknesak bir durum olmadığı, kelepçeyle muayenede sıkıntı yaşandığı, yaz aylarında su kesintisi nedeniyle sıkıntı olduğu, yemeklerin yeterli, besleyici olmadığı, annesiyle barınan çocuklara gelişimlerine uygun yeterli düzeyde yemek verilmediği, kreş olmasına rağmen ve annesiyle barınan çocuk sayısı az olmasına rağmen kreş imkânından yararlandırılmadıkları; telefonla görüşmenin yirmi dakika olduğu, tek defada yapıldığı, kapalı görüş şeklinde yapıldığı; yine, gazetelerin kendilerine verilmediği, psikologla görüşmelerde ciddi sorunlar yaşandığı, TV kanalında da sıkıntı yaşandığı, ilaç temininde sıkıntı yaşandığı şeklinde şikâyetler gelmiştir.

Komisyonumuzun yaptığı değerlendirmeleri, bu tespitleri sonucunda kısaca şöyle bir değerlendirme de yapmak istiyorum Sayın Başkanım, burada infaza temel olan hükümler şunlar: Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in “Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım” başlıklı 34'üncü maddesinde, kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üstü ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabileceği, kurumun tamamında her ay en az 1 defa mutlaka arama yapılacağı, oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda 1 hükümlünün hazır bulundurulacağı, hükümlünün üzerinde kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve bunun başka bir suretle tespitinin olanaksız olması durumunda, kurum üst amirinin gerekli görmesi hâlinde, detaylı olarak ve beden çukurlarında arama yapılabileceği, detaylı aramanın hükümlünün utanma duygusu ihlal etmeyecek şekilde, görevli dışında kimsenin görmeyeceği tedbirin alınması şeklinde infaz edilmesi gerektiği. Yine “Ceza infaz kurumlarına girişte arama” başlıklı 6'ncı maddede ceza infaz kurumu görevlileri ve dış güvenlik görevlileri dâhil olmak üzere, sıfat ve görevi ne olursa olsun, ceza infaz kurumlarına girenlerin duyarlı kapıdan geçmek zorunda olduğu, bu kişilerin üstlerinin metal dedektörle aranacağı,

eşyalarının X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirileceği, ayrıca şüphe hâlinde elle aranacağı; avukatların, noterlerin, ceza infaz kurumlarının X-ray cihazından geçerken ötmeye devam etmesi hâlinde, elle aranabileceği hükümleri bulunmaktadır. Bu hükümler göz önüne alındığında detaylı arama hakkında iç hukukumuzda kapsamlı düzenlemelere yer verildiğine dair herhangi bir tereddüt bulunmamakta ancak Komisyonumuz, detaylı arama müessesine ışık tutması bakımından hem Anayasa Mahkemesi hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yine raporumuzda sunduğumuz kararları da dikkate alınarak detaylı aramaların gerek mevzuatta gerekse mahkeme içtihatlarında belirlenen usullere sıkı bir şekilde riayet edilmesini ve aksi davranışlarda bulunan görevliler hakkında her türlü takibatın yapılması gerektiğini bir kez daha vurgulamaktadır.

Muayene ve hastaneye sevkte de yine biraz önce tespit ettiğimiz şikâyetler babında, hürriyetinden mahrum bırakılan kişilerin hasta olmaları hâlinde devletin bu kişilere gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunduğu “Bu yükümlülüğün gereği gibi yerine getirilmemesi durumunda ilgilinin hayatı ve vücut bütünlüğü bakımından tehlike arz eden acil bir duruma, ağır veya uzun süreli bir acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması ve bu sonuçlar gerçekleşmemesine rağmen ilgilinin tıbbi yardımdan mahrum kalmış olması nedeniyle yaşadığı stres, huzursuzluk ve aşağılanma hissin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak olması ciddiyetle alınması Anayasa’nın 17’nci maddesi üçüncü fıkrasının ihlalidir.” şeklindeki karar da dikkate alınarak bu sorunların, yaşanan sağlık sorunlarının en önemli nedenlerinden birinin personel eksikliği olduğu ve bu alanda yeteri kadar personelin istihdam sorununun çözülmesi gerektiği tespitinde bulunulmuştur. Sağlık personeli konusunda yaşanan sıkıntının çözülmesi adına Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetleri Düzenlenmesi Hakkında Protokol gereği işlem yapıldığı ancak burada bin ve üzeri hükümlü ve tutuklu için bir istihdam, 1 aile hekimi bulundurulması gereği tespiti yapılmıştır. En kısa zamanda tekrar Sağlık Bakanlığıyla görüşülerek sayının azaltılması ve sağlık personeli istihdamının fazlaştırılması Komisyonumuzun tavsiyesidir.

Komisyonumuz, hastalıktan muzdarip hükümlü ve tutukluların doktor tarafından belirtilen gıda maddelerine hakları olduğunu, bu bağlamda hükümlü ve tutuklulara verilecek günlük ödenek miktarının da kendi bireysel reçetelerine uygun olması gerektiğini belirtmektedir.

Süreli ve süresiz yayınlardan da yararlanma hakkı kapsamında 62’nci maddede düzenlemeler yapılmış olup bununla da ilgili içtihatlar sunulmuştur. Mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla hükümlü ve tutukluların süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahip olduğu belirtilerek resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkarılan gazete, kitap ve basılı yayınların hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verileceği, eğitim ve öğretime devam eden hükümlerin ders kitaplarının denetime tabi tutulamayacağı, kurum disiplinini, düzenini ve güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının da hükümlüye verilmeyeceğini tespit etmiş bulunuyoruz ve bu konuda da görüşümüz bu yöndedir.

Yine, yukarıda zikredilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, Anayasa Mahkemesi kararını da bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, bir yayın hakkında mahkemede yasaklama kararı verilmemiş olması o yayının doğrudan doğruya hükümlü ve tutukluya verilmesini gerektirmez. Hakkında yasaklama kararı verilmemesinin yanında talep edilen süreli veya süresiz yayının kurum disiplinini, düzenini ve

güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayıcı nitelikte olmaması gerekir. Dolayısıyla talep edilen bu yayınların bu hükümler çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Radyo ve televizyon yayınlarına ulaşımında da merkezî yayın sisteminde tüm hükümlü ortakların ortak erişimine açık bir ortak kanal listesi hazırlanması gerektiği kanaatindeyiz. Dolayısıyla herkese de bireysel bir yayın listesinin oluşturulamayacağı bir gerçektir. Yine, ceza infaz kurumlarında düzenin ve güvenliğin sağlanması ve bu hususta tehdit oluşturacak her türlü uygulamanın engellenmesi kurum idaresinin başlıca görevidir. Dolayısıyla talep edilen kanal ve kanalların izlenmesine izin verilmesi durumunda adli ve terör hükümlüleri arasında infiale neden olabilecek riski öncelikle göz önünde bulundurmak gerekir. Bu nedenle bu nitelikteki kanalların liste dışı bırakılması ceza infaz kurumlarında düzenin ve güvenliğin sağlanması ve kamu düzeninin sağlanması anlamında, demokratik toplum düzeni bakımından Komisyonumuz tarafından da gerekli görülmektedir.

Telefonla haberleşmenin 1 defa ve yirmi dakika olması bizce de şeye aykırıdır. Bunun 2 defada, istenirse farklı kişilerle de görüşmek şeklinde kullanılması görüşündeyiz.

Kendi isteğiyle nakil maalesef Covid-19 öncesi gibi şu anda gerçekleştirmemekte. Bu nedenle kişilerin kendi aileleriyle irtibat sağlamaları anlamında istedikleri cezaevine nakil hususunda yardımcı olunması gerektiği görüşündeyiz. Dışarıyla ilişkide ve ziyaretlerde de yine söylediğimiz gibi sürelerin çok yeterli olmasına rağmen kullanılmaması bir sıkıntıdır.

Yine, çocuğu okula giden hükümlü ve tutuklulara hafta sonunda görüş yaptırılması tavsiye edilmiştir.

Beslenme hususu bizim için yine önemli, burada bütün Komisyon üyelerimizin ortak kanaati: Öğlen yemekleri yeterli ancak akşam yemeklerinde bir sıkıntı olduğu tespiti var. Burada sorunun verilen istihkakların düşüklüğünden kaynaklandığı bizce tespit edilmiştir. Bu nedenle Bakanlığımızın yeterli istihkak tespit ederek bunları hükümlü ve tutuklulara vermesi tavsiyesinde bulunmaktadır.

Yine, odalarda kişisel eşyaların bulundurulması, özellikle ders kitaplarının denetime tabi tutulmaması gerektiği tespitimiz var.

Yine, kurum kantininde satılan ve hükümlü ve tutuklular tarafından satın alınan radyoların kısa bir süre sonra geri alınması bizce anlamsız bir neticedir. Kantinde satılan bir malzemenin tekrar kendilerinden alınması mantıksız gelmiştir.

Öğretimden yararlandırılma bir anayasal haktır. Yine, burada öğrenimde bulunan hükümlü ve tutuklulara da gerekli koşulların sağlanmasını, özellikle tez konusunda ve uzaktan eğitim alanların bilgisayar erişimine izin verilmesi kanaatindeyiz.

İzinlerin kullanılması ve muhtaç çocuklara, ailesiyle birlikte kalması gereken çocuklara da yeterli besinlerin verilmesi, kütüphaneden yararlandırılması özellikle de ödüllendirmeye ilgili... Mahrem görüşmelerin, üç ila yirmi dört saat hakları olmasına rağmen görüştürülmemesi zannediyoruz bu dönemle ilgili, Covid-19’la ilgili bir sıkıntı ama bunun da en kısa zamanda görüştürülmesi kanaatindeyiz.

Bir de çok karşımıza çıkarılan sıkıntı, iyi hâl değerlendirilmesinin yapılmaması. Burada, Covid-19 nedeniyle bazı kursların açılmaması, açılmaması nedeniyle bazı hükümlüler iyi hâl değerlendirilmesine alınmamıştır. Burada kendilerine “Uygun programlar açılmadığından, puan alamadıklarından ve belirli eşik puanlara yetiştirilemediğinden dolayı değerlendirme yapılmadığı.” şeklinde cevap verilmiştir. Kurumun içerisinde bir program açılmaması ya da onlara bir eğitim verilmemesi, hükümlülerin kusurlu davranışından kaynaklanan bir husus olmadığından, bize göre bu hükümlüye yüklenecek bir külfet

değildir. Dolayısıyla, Covid-19 salgınına bağlı olarak eğitim öğretim faaliyetlerine, psikososyal yardım programlarına, destekçi programlara katılmama gerekçesi, iyi hâl değerlendirilmesi yapılmaması ve buna bağlı imkânlardan yararlanılmamasıyla ilgili durumların araştırılması, gerekli iş ve işlemlerin de yapılması tavsiyesinde bulunulmuştur.

Ve son olarak Sayın Başkanım, tabii, burada sadece hükümlü ve tutuklularla birlikte görüş yapmıyoruz, aynı zamanda kuruma gittiğimizde infaz koruma memurlarımızın kendileriyle de bir söyleşimiz oluyor, onların da taleplerini burada sizlere zikretmek istiyorum: Güvenlik sınıfına geçme talepleri vardır, 3600 ek gösterge talepleri vardır, eşit işe eşit ücret ve fırsat eşitliği ilkelerinden biz de yararlanılması gerektiği kanaatiyle raporumuzu tanzim ettik.

Çok teşekkür ederim, arz ederim efendim, sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, İbrahim Bey, bu detaylı açıklamalarınıza çok çok teşekkür ediyorum, hakikaten bize söyleyecek söz bırakmadınız. Tabii, ben, hem size hem arkadaşlarımıza bu uyumlu çalışmanız nedeniyle tekrardan teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımıza söz vermeden önce, kişi, hukuka uygun bir karar neticesinde hakkında uygulanacak ceza ve infaz hükümleri söz konusu olduğunda, bu ceza ve infazın olağan sonuçlarının dışına çıkan bir hâl almaması gerekiyor yani oradaki kısıtlılık hâlinin diğer temel hak ve hürriyetlerini hiçbir şekilde engellememesi gerekiyor; ilave bir eza, ilave bir yük binmemesi gerekiyor; insan hak ve onurunun, haysiyetinin her hâlükârda Anayasa'mızın 17'nci maddesine göre göz önünde bulundurulması gerekiyor.

Şimdi, burada, ben özellikle 2 raporu da çok detaylı olarak altını çizerek okudum. Bu telefonla yirmi dakika görüşmesi -Cezaevi Genel Müdür Yardımcımıza ve yetkililerine söylüyorum- yani telefonun başına geçtiğinde yirmi dakikada 1 kişiyle görüşmesi ile 2 kişiyle görüşmesi arasında ne fark var ki? Bence bunu mutlaka düzenlememiz gerekiyor.

İkinci bir konu; tabii, eylem planımızda sanırım bir başlık olarak da bu geçmişti yani okula devam eden çocuklarıyla hafta sonu götürülmediği için... Ya, burada aile birliğini ve çocukları da cezalandırmış oluyoruz biz. Bu konuda ne durumdayız, ne aşamadayız? Özellikle, ben de öğrenmek istiyorum.

Tabii, ders kitapları meselesi yani sonuçta mahkûmun, hükümlünün ya da tutuklunun eğitim hayatını sürdürmesi, aslında infaz sistemimizin de murat ettiği, hani, o ıslah sürecine de munzam bir etkisi olacak süreçtir. Yani bu konuda da ders kitapları konusunda özel bir hassasiyet gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum ben.

Burada, tabii, yardımcı kaynaklarla ilgili yazıyla yazılmış notlar meselesinde belki bir kafa karışıklığı söz konusu olabilir ama bu da çözülemeyecek bir konu değildir diye düşünüyorum ben. Burada, eğitim haklarının, her hâlükârda bütün şartların kendilerine sunulması gerekiyor. Tabii, burada okuduğumuzda, mesela Covid sürecinde uzaktan eğitimden biz bütün tutuklu ve hükümlülerimizi istifade ettirebildik mi? Mesela, -burada bir yerde yine geçiyor- İstanbul'dan başka bir yerde sınava yetişemediği konusunda bir hak kaybı oluşmuş oluyor.

Yine, burada infaz hâkiminin vermiş olduğu bir karara rağmen kendisine bu infaz hâkimi kararının uygulanmadığını ve aynı sorunun devam ettiğine ilişkin şikâyetler var. Tabii, bunlar şikâyetler, bize ulaşan şikâyetler, gerçek durumu sizin yapacağınız araştırmalar belirleyecek ama gördüğümüz şey şu: Şu ana kadar biz, Alt Komisyonumuz marifetiyle yapmış olduğumuz tespitler ve değerlendirmeler

neticesinde, sizlerin de Bakanlığımızın da bu konuya el atmasıyla, iyi niyetiyle çok mesafe katettik. Geriye kalan bu hususlar aslında giderilmeyecek, bu şikâyetler onarılmayacak meseleler değil; herhâlde biraz daha özen ve dikkat gösterilecek olursa bunları da inşallah toparlarız diye düşünüyorum ben.

Bir de bu ziyaret süresini mesela bir buçuk saati niye kırk beş dakika belirliyoruz? Bırakalım adam görüşsün. Ha, çok yoğunluk varsa, oda eksikliği varsa acaba ondan mı kaynaklanıyor? Onu, tabii ki bilemiyoruz.

Onun dışında, tabii, spesifik konular var. Bu detaylı arama meselesi yani her cezaevinde aynı durum ve şikâyetle karşılaşılıyor. Tabii, bizim, özellikle bize yazılı olarak gelen başvurular neticesinde yazdığımız yazılara verilen cevaplar da genel olarak burada usulüne uygun yapıldığıyla ilgili ama bence biraz daha hassasiyet gösterilmeli. Burada utanma duygusu, kişilik hakları, onur ve haysiyeti çok önemli tabii kişinin, böyle bir zehaba kapılmaması gerekir. Yani şöyle: Gerçekten, yetkili amirin, bulundurulması ya da sokulması yasak olan bir makul şüphe, ciddi bir emare söz konusu olduğunda bu yönleme başvurusu gerekir. Bu yönleme başvurulduktan sonra da mutlaka orada önceden ya da sonradan bilgilendirici birtakım hususların olması gerekir; doktorun, aynı şekilde hemcinsinin önce üstünün, sonra altının... Tüm bunlar detaylı olarak kanunumuzda, mevzuatımızda yer almış. Dolayısıyla, bunlara da riayet edilmesi gerekir.

Benim de kısaca İbrahim Bey'e ilave olarak söyleyeceğim şeyler bunlar. Şimdi arkadaşlarıma söz vereceğim, inşallah sonra da sizlere bu noktada söz vereceğim.

Şimdi söz almak isteyen herhâlde Ali Haydar Bey.

Buyurun Sayın Vekilim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Öncelikle, geç kaldığım için özür dilerim.

Sayın Başkanım, Alt Komisyon Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, iki farklı zaman diliminde Afyon ve Kırıkkale'deki cezaevlerini ziyaret ettik, rapor sonuçlarını da zaten ortaklaştırdık biz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Okudum onu daha önceden.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bizim sonuç kısmına koyduğumuz değerlendirme aslında bir şerh gibi değil. Taner Bey, onun teknik ismi neydi?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Katkı olarak.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, ek görüş gibi yani şerh değil çünkü çok ayrıntılı ve neredeyse bütün şikâyetleri, şikâyetlere dair çözüm önerilerini içeren ortaklaştırdığımız bir rapordur. Bu ortaklaşmada gerçekten Alt Komisyon Başkanımızın da çok ciddi katkısı, uzlaşıcı tavrı, karşılıklı fikir alışverişi etkin oldu yani birlikte bir rapor çıkarmış olduk hem şikâyetleri hem de çözüm önerilerini oluşturan. Eklediğimiz hususlarda da daha çok dikkatimizi çeken hususlara yer verdik.

Mesela, Kırıkkale Cezaevine gittiğimizde bizden on beş gün önce bir firar girişimi olmuş, bir tünel bulunmuş ama -Alt Komisyon da belirttik- tünelin boyutu neydi, ne kadardı, nereye kadar kazmışlardı, ne aşamadaydı bilmiyorduk ama bu yapıların altına bir beton blok atılması söz konusu, hani tünel kazarak buradan kaçmak mümkün değil diye biliyoruz ama boyutunu hâlâ bilebilmiş değiliz.

Şimdi, bunun üzerine bu girişim yakalanmış, çok ciddi sayıda, çok acil başka yerlere sevkler olmuş. Sevklerden sonra burada kalan mahkûmların da kaldıkları yerler çok hızlı bir şekilde değiştirilmiş, biraz karıştırılmış, baskınlar olmuş, baskınlar biraz sert olmuş, başka odalara taşınırken eşyaları kalmış vesaire. Bundan kaynaklı çok yoğun şikâyet aldık burada. Güvenlik kaygısı güden mahkûmlar da vardı.

“Yan tarafımızda şunlar var; onlarla biz düşmanız, onlar bize tehdit notu atıyorlar.” vesaire şeklinde şikâyetler de vardı ya da “Benim kaldığım odaya şunlar yerleştirildi, orada da benim ailemin adresi vardı, orada kaldı. Ailemden kaygı duyuyorum.” diye benzer şikâyetler olduğu gibi, gün içerisinde 3 kez farklı saatlerde çok yoğun baskınların yapıldığı da söylendi bize. Şimdi, tamam, arama yapılır vesaire ama gün içerisinde 3 kez üst üste, ayrı ayrı biraz eziyete dönüşmüş baskınlar, aramalar vardı. Bunlardan yoğun şikâyet aldık. İşte, bu tip hususları biz ek olarak yazma gereği hissettik.

Mesela, bazı özel olaylar da vardı. Mesela, belirli suç isnadıyla hükümlü veya tutuklu olanların özel olarak havalandırmalarının tel örgüyle kapatıldığı, diğer suç nevilerine dair böyle bir kapatmanın olmadığı şikâyetleri vardı. Biz gittik gördük, evet, kapatma da var yani bu ayrımlar yasal da değildi, biraz da keyfiydi. İşte, idarenin keyfiyetine bırakılan işlemler kötü uygulayıcılar elinde kötü sonuçlar doğurabiliyor. Bu keyfiyetin önüne geçecek de çalışmalar yapmak lazım.

Onun dışında, haftada yirmi dakika telefon görüşü, pandemi sebebiyle, on dakikaydı yirmi dakikaya çıkarıldı olarak biliyorum. Şimdi, açık görüşler açılınca bu on dakikaya tekrar düşürüldü mü? On dakika olarak mı uygulanıyor, yoksa yirmi dakika olarak devam edecek mi? Devam edecekse bölünecek mi? Yani bizim makul gördüğümüz husus yirmi dakika olarak devam etmesi ve bölünmesi pandemiye rağmen çünkü bu ne bir kuruma yük... Mahkûm da dışarıyla sosyal ilişkiyi ne kadar çok kurarsa o kadar çok topluma kazandırılacağı kanaatindeyiz. O yüzden, bu yirmi dakikanın devam etmesi Komisyonumuzun da ortak fikridir diye düşünüyorum. Eğer, açık görüşler açılmış olsa bile on dakikaya indirilmemeli ve bölünerek devam etmeli.

Onun dışında, mesela, bir yerde coğrafya kitabının arkasında sağır, dilsizler için hazırlanan harita örgütsel doküman olarak sayılmış, soruşturma açılmış. Böyle özel hususlar da var ya da eşine iPad şifresi gönderiyor, “Bu şifre örgütsel şifredir.” diye soruşturma açılıyor. Öyle şeyler var, bunları ekledik. Ya, bunların hepsi aslında o komisyon tarafından, oradaki komisyon tarafından uygulanan, biraz keyfiyetle, biraz böyle hani baskıyla ya da güvenlikle... İnsan hakkı ihlalinde güvenliği çok çok daha ağır bastırılmışlar; bunları belirtmek istedik.

Afyon Cezaevinde de en çok eğitime ulaşma hakkında şikâyetler aldık. Zaten bir köşe yazarımızın yazısı üzerine biz de gidip görme ve derdini öğrenmek için özel olarak bir mahkûmla görüştük. Yani eğitim hakkına ulaşmada, eğitimini devam ettirmede, sınavlarına gitmede zorluklar yaşandı. Elbette pandeminin de karşılığı var bu işte ama bir şekilde on-line vesaire kolaylaştırmak için çaba göstermemiz lazım.

Sayımlara ilişkin bir sıkıntı özel olarak orada yaşadık yani sayım oturarak mı, dışarıdan gözetleyerek mi yapılacak; hepsi ayağa mı kalkacak, bazıları havalandırmaya mı çıkacak? Cezaevi cezaevi değişiklik gösteriyor bu sayım. Bence bu sayımın da bütün dengeler gözetilerek birlikte uygulama yani uygulama birliğinin sağlanması lazım bu konuda da. Bununla ilgili de şikâyetler aldık.

Bir yerde de çok ilginç yani “Defterime yazdığım şeyler terör propagandası olarak sayıldı, ceza verildi, sonra infaz hâkimliği bunu kaldırdı ama buna rağmen yazdığım notlar verilmedi.” diyor. Yani düşünsenize, sayfalarca kitap yazıyorsunuz, alıyorlar, ceza veriyorlar, sonra infaz hâkimliği kaldırıyor ama ortada kitap yok, yazdıklarınız yok. Yani bence bu da ciddi bir eziyettir, bunun takip edilmesi lazım. Özel olarak notlarımızı aldık.

İaşe miktarları hakkında sanırım Enis Vekilim bahsedecektir, açıklama da yapacaklardır bize ama geldiğinden beri de Enis Vekilim buna dair, artırılması için çok çaba sarf etti. İyi haber verdiler mi?

KADRI ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – İyi haber verdiler.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – İyi, güzel.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben de size i  e miktarını soracaktım.

AL   HAYDAR HAKVERD   (Ankara) – Onun d  sında, biz ek... Taner Bey, adı neydi?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Ek görüş.

AL   HAYDAR HAKVERD   (Ankara) – Ek görüşlerimizle beraber raporu onaylıyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii, biz teşekkür ediyoruz.

MUSTAFA SEZG  N TANRIKULU (  stanbul) – Ek görüş benim icadım, onu söyleyeyim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii, bu raporda da değerlendirmesi yapılış. Mesela, sayımların, orada bir e  ofmanla sayılması ile takım elbiseyle sayılması arasındaki...

KADR   EN  S BERBEROĞLU (  stanbul) – Ayakta bir de.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – ...farkı da bir not edin de yani bir onu da anlayalım biz.

Söz isteyen, Sayın Kurtulan...

Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin)– Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum, sayın bürokratlara da ‘‘Hoş geldiniz.’’ diyorum. Bu çok iyi bir sistem oldu aslında Komisyonumuzun her toplantısında bizzat -beraber de zaten çalışıyoruz- onların da iştirak etmesi olumlu, uzman arkadaşların da ellerine sağlık, katkıları çok önemli oluyor.

Değerli arkadaşlar, Komisyon Başkanımız da Alt Komisyon Başkanımız da ba  slarken bize, hepimize, Komisyon   yelerine teşekkür ettiler. Biz de kendisine teşekkür... Ben bizzat Genel Kurulda konuşmamda kendisine teşekkür ettim. Eğer, bu Komisyon uyumlu çalışıyorsa Başkanın rolü çok önemlidir yani ortak bir şey alınırken özellikle biz muhalefetteki vekillere sormadan, danışmadan, ortak bir konsensüsü yakalamadan bir karar almamaya   zen göstermesi buradaki uyuma   ok etkisi oluyor. O anlamda hepimizin emeklerine sağlık.   abaları önemli g  rd    m   belirtmek istiyorum.

Şimdi, hem Komisyon Başkanımız hem diğer arkadaşlar da belirttiklerinde aslında hepimizin hemfikir olduğu şeyler tespit ettik. En önemli şey, belki Tevkifevleri Genel M  d  rl     yetkililerinin de burada olmasından, güvenlikten arkadaşların da burada olmasından dolayı şunun altını çizmek gerekiyor ki: Her cezaevinde idarenin kendine göre bir uygulama biçimi olduğunu çok bariz gördük yani her bir uygulama diğer yerde farklı farklı icra oluyor. Arkadaşlar belki bunu biraz gündemlerine alabilir.

Kelepçeli muayene gerçekten, neredeyse istisnasız g  rd    m  z bir şey ama Ba  kanlarımızın da belirttiği, yani rencide edici, onur kırıcı vesaireye biraz dikkat etmek lazım. Bilmiyorum belki de şöyle bir şey olabilir mi:   lk cezaevine giren ile başka bir cezaevinden nakil olan arasında bir ayrıma gidilebilir mi bu çıplak arama meselesinde? Zaten cezaevindedir, tek kişilik h  crededir ya da 2 kişiyle kalıyor, F tipindedir, zaten güvenlik nezaretinde oraya geliyor, ringle geliyor; tekrar orada sıfırdan böyle bir uygulama gerçekten sıkıntı. Bu 2 cezaevinin d  sında da mesela bizim önümüzde bulunan bir vaka var, Karaman Cezaevinde ağız içi arama da yapılmış. Buna da itiraz edince hastaneye giderken tekrar geri şey yapılıyor. Pardon, kelepçeli muayeneden bahsediyorum, çıplak aramayla karıştırdım. Kelepçeli muayenede ‘‘Ağız içi araması da yapacağım.’’ diye dayatılıyor, arkadaş da tekrar -bizim eski PM   yemiz bize başvuru yaptı- muayene olmadan geri geliyor. Bu kelepçeli muayenede mesela kadınlar muayeneye biraz daha itinalı götürülebilir.

Arkadaşlar, dış tedavisi hepimizin korkulu rüyasıdır, dışçıyı hiç kimse sevmez. Dış muayenelerinde, çekimlerinde vesaire buna biraz itina gösterilebilir. Yani her seferinde, her yerde, özellikle yasanın istisnai durumlar olarak gösterdiği şeyi rutin hâle getirmemek gerekiyor diye düşünüyorum. Çıplak arama da böyle, kelepçeli muayene de böyle yani istisnai durum hep rutin hâle gelmiş. Gerçekten bunu biraz gözden geçirmek lazım.

“Sayımlar sadece pantolonla değil, terlikle de kabul edilmiyor.” diyen tutuklular da oldu. Arkadaşlar, Madımak, dediğimiz, Sivas katliamından yargılanan adam da bunu söyledi, diğerleri de söyledi; herkes bunu söylüyor. Yani mesela Sivas olaylarından dolayı orada olan 2 kişi “Biz zaten 2 kişiyiz.” diyor. “Mazgaldan bizi görebilir ama ısrarla ‘Gelin, şuraya dizilin, ben sizi göreceğim.’ gibi bir dayatma...” Yanlış hatırlamıyorsa arkadaşlar, böyle bir tespit de yaptık. Onun için, terlik, askeri nizamda durma, eşofmanla kabul etmeme; bu, gerçekten gözden geçirilebilir.

Yine, bir vekil arkadaşımızın söylediği, aramalarda eşyaların darmadağın edildiği durum biraz ele alınabilir.

Şimdi, ben Kırıkkale’deki durumu... Arkadaşlar, orada bir konsensüs yaşamıştık yani bu özellikle Genel Kurulda söylenmese diye. Hiçbir yerde bundan bahsetmedik, hatta vekilim bahsetmese ben burada nasıl onun adını söyleyeceğim falan diye... Yani tutanaklara da geçmesin diye itina göstermeye çalıştık ama oradan sonra cezaevlerinde ayrı bir şey oldu. Yani, tabii, bilmiyoruz hakikaten, herkes... Mesela biz Enis Vekilimle bu konuda çok tartıştık. Ya, bu küçücük bir delik olsa, bir küçük çukur olsa... “Ablacığım, çatalla mümkün değil.” diyor. F tipleri, bilmem, betonlama, bilmem ne, ondan çok anlamıyorum ama o zaman küçücük bir şeyse bu, ne kadar etkilenilmiş ki bütün cezaevlerinde âdeta eş zamanlı ayrı bir uygulamaya maruz kalınıyor, her yerde aramalar sık sık oluyor. Tamam “güvenlik” denilir, ben buna bir şey diyemem tabii ki ama bunun bir usulü var. Mesela iki haftada bir şu an... Tabii, şimdi arkadaşlar “Konumuz 2 cezaevi, sen nereye kadar gittin.” diyecek ama...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Mesela, Şakran Kadın Cezaevinde köpeklerle haftada 2 defa koşuşlarının arandığını söylüyorlar; ailelerine, avukatlarına iletilmiş. Şimdi, arkadaşlar, ben bunu söylediğimde arkadaşlar şunu diyor: “E, terör merör bilmem ne.” Şimdi mevzuatı da arkadaşlar bize okuduğunda... Elbette ki kişiler tutuklandıktan sonra dışarıdakilerle aynı hakka sahip olmaz ama mevcut haklarını da korumak durumundayız, teslim etmek durumundayız.

Şimdi, mesela, Kırıkkale Cezaevinden başka yere nakil olanlar şu an İzmir 2 No.lu F Tipinde açlık grevinde. Bazıları oraya sevk edilmiş, orada açlık grevi var mesela, Kasımın 28’inden beri 13 kişi açlık grevinde. Ben taleplerine baktım. Nedir talepleri? Su sorunundan tutun... Şimdi arkadaşlar tekrar başka boyutlara bunu götürecekler ama su sorunu var, sevk var; bir sürü böyle haklarıyla ilgili, orada yasalarımızın verdiği hakların kullanımına dair talepleri olduğunu gördük. O zaman, aylardır süren bu açlık grevini gerçekten durdurmak lazım diye düşünüyorum.

Arkadaşlar, yemekler meselesinde bir müdür bey bize şunu söyledi, arkadaşlar hatırlıyorsa: “Doğru, haklısınız ama biz bunu gideremedik.” Arkadaşlar “Sadece akşam yemeği değil, hafta sonu da yemekler kötü çünkü kendileri burada yemiyor.” dediler. Hepsı, her tutuklu, her suç grubundan olan insanlar bunu söyledi. “Kendileri burada yemediği için, öğlen yemeğini...” Hatta gülerek “Siz buradasınız diye, bak bak, etli yemek gelmiş.” diyorlar. Sofraları yerde olan, masada olan şeyler gördük, hatta inceledik, biz orada yemek dağıtımında tencerelere de kazanlara da baktık ne var diye. “E, fena değilmiş bugünkü menü.” diyoruz fakat onlar da gülüyor, diyor ki: “Bugün siz varsınız ya... Zaten öğlen biraz daha

itinalı geliyor.” Sayın bürokrat arkadaşlar, yemekler özenilerek, özenli yapılmadığından; mesela nohut besleyici bir şey deniyor ama bu özenilerek ortaya çıkmadığı için hakikaten yenilmiyor. Çöpe atmanın üzüntüsünü yaşıyorlardı oradakiler. Bence bunu da artık bir gözden geçirelim diye düşünüyorum.

Bu sevk meselesini, gerçekten, ben Sayın Mehmet Yılmaz Bey’le de konuştum. Mesela, AİHM’in 2 insanın başvurusu üzerine ülkemizi mahkûm ettiği bir karar da var. Ailesinden çok çok uzakta yerlere gitmek gerçekten sadece kişiye değil aileye de bir ceza. Aileler gidemiyor, ekonomik durum, yaşlılık vesaire hesaplandığında. Bir de hakikaten hepimiz de gördük, cezaevleri yerleşim alanlarının çok dışında; o kente gidiyor, o kentten yine bir başka araçla ilçeye gidiyor, ilçeden sonra özel bir araçla da o cezaevine gitmek durumu bayağı külfetli bir iş. Onun için şöyle bir şey: Tamam, yine “güvenlik” dersiniz, ben buna da bir şey demiyorum ama mesela, Şırnak’taki adam bari Diyarbakır’a, bari Urfa’ya olsun. Yani, bilmem, işte, diyelim ki Van’da ailesi oturan adamı ta Tekirdağ’a olmasın. Bizim önerimiz böyle, biraz daha yakın mesafe... Bu güvenlik, zaten her yerde mekanizma aynı ise ailesi Van’da oturanın Van’da güvenliği sağlanamıyor mu acaba? Ya da ne bileyim, Urfa’dakinin bilmem şurada sağlanamıyor mu? Bu sevk meselesini gerçekten... “Sevkerler açıldı.” denildi ama özellikle, kendi iradesi dışında, aniden, apar topar bir yere gönderilenler daha çok yaşandı bu dönem. Biraz bunlara da dikkat edilebilir mi; bunun özellikle altını çizmek isterim.

Mesela, kadınların hijyen malzemesine... Biz erkeklerin yanında söylemek istemiyoruz ama ben oradaki görevli kadın arkadaşları bir kenara alarak onu söyledim, kantindeki malzemeyi de görerek “Hijyen malzemeleri şu şu boyutta, şunun yerine şu gelebilir.” diye ricada bulundum. Talepleri bu.

Bir de arkadaşlar, özellikle, kadınlar... Yani mahrem alanlarını gören, koğuş içini gören, havalandırmayı gören kameraları bir gözden geçirebiliriz çünkü “Biz sürekli böyle giyinik olmak durumunda kalıyoruz.” diyor. Banyosunun önünü bile gören kameralar var. Bunu da ele alabiliriz diye öneriyorum.

Özellikle, bu kafes meselesini ben ilk duyduğumda “Hadi be, orada nasıl kar duracak!” dedim yani abartılı bir şey olarak gördüm.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlamadım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkanım, koğuşun üstünde küçük tellerle örülmüş bir kafes var. “Kışın kar kaplıyor, hava akımını da engelliyor.” dendiğinde benim mantığıma çok uymadı yani kar oradan düşer, o boşluklardan kendini atar yere diye. Ama sonra diğer yerlere de baktığımızda yani o şey bulunan her yerde hepsi ortak bir talep olarak bunun kaldırılmasını; “Hava akımını engelliyor, kışın en azından havalandırma üzerinden biz temiz hava almakta zorlanıyoruz.” gibi bir durumu söylediler. Ben bu kadar söyleyeyim.

Yine, tekrar herkesin emeğine sağlık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Biz teşekkür ediyoruz.

Tabii, Sayın Müdürüm, bu nakillerle ilgili hakikaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları var. Yani sıra, yine, Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı İnsan Hakları Eylem Planı’mızda da bu konu ayrı bir başlık altında ele alınmıştı. Doğru, çocuğunu alıp ta Edirne’ye, Edirne’den şeye... Bunlara da bir özen göstermek gerekir. Yani bu ilave bir eza oluyor işte, zaten mahkûmiyetinden kaynaklanan, doğasından kaynaklanan ezanın dışında bir eza oluyor bu çünkü gidemiyor. Şimdi, burada baktım ben “Beş yıl süreyle göremedim.” diyor; ailesini göremeyenlerin olduğundan bahsediyorlar. Doğrudur yanlışır bilemiyorum, böyle bir durum var.

Sayın Berberoğlu’na da söz veriyorum.

Buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli Alt Komisyon Başkanı, değerli milletvekilleri; iâşe konusunda, iâşe bedelleri konusundaki açıklamayı zaten sayın bürokratlar yapacak yani bir artış haberi verecek bürokratlarımız. Sadece ben ona ilaveten bir cümleyle bir öneride bulunmak isterim. O da: Kantin fiyatlarına bir düzenleme getirilebilir. Biliyorsunuz, bizim bütçe tekniğinde aslında “görev zararı” diye bir kavram vardır, destekleme alımlarında kullanılır; son zamanlarda mesela faiz konusunda da uygulanıyor kur farkının hazine tarafından ödenmesi gibi. Çünkü unutmamak gerekir ki içerideki tutuklu ve hükümlünün gelir, ek gelir yaratma imkânı yok. Kantinin fiyatındaki artışı karşılayacak olan yine dışarıdaki aile olacak yani oradan bir para gelirse olacak. Dolayısıyla aslında bu, sadece cezaevindeki bir insana yardım değil, dışarıdaki aileye de bir sosyal yardım olarak düşünülebilir diye söylüyorum. Bu konudaki ilhamı da şeyden aldım, Nebati Bey geçenlerde İsrail modelinden bahsediyor yani ülke genelinde bir fiyat artışı düzenlemesi getirmeyi düşünüyor; bu, kantin fiyatları çok daha lokal bir şey aslında.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Nasıl dediniz, tekrar eder misiniz?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Şöyle arz edeyim efendim: Çok temel malzemeler var, mesela peynirdir, yemekleri tatlandırmak için kullanılan yağdır, sıvı yağdır vesairedir, şudur budur; bunlara bir fiyat düzenlemesi getirilebilir çünkü bunların çoğu iş yurdunda üretiliyor. Üzerimize giydiğimiz tişörtler -yani buradan da bir şey anlaşıldı, kusura bakmayın ama- iç çamaşırları, pijamalar vesaireler; bunlar zaten iş yurtlarında üretiliyor. Şimdi, toptan fiyatlardaki artış yüzde 80; e bu da ona yansıyacak yani kantin fiyatına. Sonuç olarak, iş yurduna bir destek verilirse, görev zararı yazabilirse o fiyatı kantine yansıtır, o indirim olarak geçer. Yani çok da korkunç bir rakam çıkacağını düşünmüyorum açıkçası, bir yük çıkacağını düşünmüyorum hazineye bundan dolayı.

Şimdi buradan kelepçeli muayeneye gelmek istiyorum çünkü Komisyon çok başarılı işler yaptı gerçekten. Yani ben çok az katılabilirdim oraya dört beş ay ama mesela bu, kamuoyunda “çıplak arama” diye geçen şey bir şekilde... Şu anda talep gelmiyor yani o konuda bir şikâyet gelmez hâlde geldi. Sonuç olarak bu mesele bir düzenlemeye bakıyormuş yani bir genelgeye bakıyormuş. Kelepçeli muayenede buna benzer bir örnek oluşturabilir Türkiye Büyük Millet Meclisi.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bugün Jandarmamızı dinleyeceğiz o konuda.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Zaten ben de direkt oraya konuşacağım efendim, izninizle çünkü burada sivil bürokrasinin yani infaz memurlarının ve cezaevi yönetiminin hiçbir yetkisi yok. Yerleşke içinde dahi olsa hapisshaneden yani o yerleşke içindeki o hapisshaneden çıkıp da yerleşke içindeki bir doktora gidene kadar bile kelepçe takılır; bu, tamamen Jandarmanın kendi keyfi -“keyfi” dediğimi birazdan izah edeceğim, yanlış anlaşılmasın- uygulamasıdır, isterse takar isterse takmaz. Hâlbuki kelepçe yönetmeliği çok açıktır, bildiğim kadarıyla -hukukçu değilim, burada çok sayıda hukukçu var- şarta bağlıdır kelepçe takmak. Birincisi: Kişinin kendine veya karşısındakine zarar vermesi veya kaçma teşebbüsünde bulunması. Şimdi, sadece bir hayal edin; bir hapisshaneden, yerleşkeden bahsediyorum, Afyon, içinde çeşitli cezaevleri var; T tipi var, şu var, bu var. Ya bir kere yerleşkeden bahsediyoruz, bir yerden çıkıp da 300 metre öteye kelepçeli götürmenin mantığı ne? Devamla, kaçsa nereye kaçacak veya niye, kendine veya başkasına hangi mantıkla zarar verecek? Sonuç olarak, 5 bin kişilik bir yerde bir mahkûmdan bahsediyoruz yani toplu bir hareketten bahsetmiyoruz.

İkincisi, doktora gidildiğinde -yine yerleşkenin içindeki hastane- burada dışı koltuğunda kelepçe takıp da hastaya bakmanın ne âlemi var? Ya, bu hasta ne yapabilir? Bir de bence bir sorumluluğun haksız yere karşı tarafa yıkılması söz konusu. Şimdi, burada da şöyle bir tiyatro oynanıyor: Bakın, bu adam terörist veya bu kadın çok ağır suçlu, eğer ben bunun kelepçesini çıkarırsam ve kaçarsa doktor olarak bu senin sorumluluğun. Şimdi, hangi doktor bu sorumluluğu üstlenir?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çıkarmak için doktordan imza alıyolar.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Ben daha mealen anlatıyorum. Burada matbuat da var, o açıdan dediği doğru Ali Haydar'ın yani aslında o, karşılıklı bir imza töreni gerektiriyor. Ama yani buradaki bir genelge ve yönetmelikle... O yüzden örnek verdim “çıplak arama” diye bilinen uygulamayı. Yine genelge benzer haklar tanıyor idareye fakat öyle bir düzenlemenin yapılması idareye bir çekidüzen verdi belli ki, iki üç aylık pratikte gördük bunu. Burada da kelepçeli muayenede bir düzenleme yapılması lazım belli ki ve bunu Adalet Bakanlığımızın yapması lazım, İçişleri Bakanlığımızın da buna uyması lazım, Türkçesi bu ya da ne bileyim ortak sorumluluk alması lazım. Bazı cezaevleri bunu uyguluyor yani infaz memuru hastaneye beraber gidiyor ve eşit söz hakkı oluyor neredeyse jandarmayla, o da duruma vaziyet edebiliyor.

Bir diğer konu, yeknesaklık konusu, çoğu arkadaşımız burada gündeme getirdi. Mesela, en son gittiğimiz bu cezaevleri değil de bir cezaevinde ağırlaştırılmış müebbet mahkûmunun avluya bakan penceresine kafes takmışlar. Cahil bir çocuk yani gençten bir çocuk “Gözüm bozuldu.” dedi, ben inandım çünkü bu adamların avluya çıkma hakları sadece günde bir saattir. Bunun dışında zamanının tamamını aşağı yukarı 7-8 metrekairelik bir odada geçirirler ve bahçeye bakar o pencere, tek ışık aldığı yer. Buradan dışarı bakan bir adamın -yirmi üç saat- psikolojisini bir düşünün. Hani kafes telleri falan başka mesele ama yani burada engellenmek istenen muradı da anlıyorum. O da ne biliyor musunuz? Diyelim ki aynı avluya 7-8 tane hücre bakar genellikle, ağırlaştırılmış müebbetler birlikte tek koğuştaki kalırlar yani tek yapıda kalırlar. Onlardan biri dışarı havalandırmaya çıktığı zaman bir yerde çay varsa oradan çay gelir ötekine gider, bir yerde gazete varsa o paylaşılır, sigara verilir, bilmem ne olur; şimdi bunu engellemek istiyorlar, bunu anlıyorum ama daha makul bir yolu var mı acaba sormak istiyorum. Daha da ileri giderek yani o gittiğimiz hapishanedeki ağırlaştırılmış müebbet hücrelerinde kafes var diğerlerinde yok, niye yok diye soruyorum. Yani o adamın ne suçu var veya öteki adam niye bu haktan yararlanıyor eğer yasaksa? Uzatmak istemiyorum, mesela elimde tuttuğum versatil 5 tane hapishanede serbest, bizim gittiğimiz o hapishanede yasak. Niye? Müdür Bey'in bir önceki hapishanede versatille bir gardiyanına saldırı olmuş, yanağını saplamış adam versatili. Tamam, çok ağır ve travmatik bir olay ve böyle bir şey olmaması lazım. Ama diyelim ki 67 ilde, pardon 81 ilde -yaşım da ortaya çıktı- 350 alsak...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – 67 mi?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Ben 67'deydim o tarihte, şimdi 81 oldu yani biz de gördük de bir türlü kafada hâlâ 67 diye kaldı. 81 ilde 350 yapsak...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sonradan ilavelerden öncekiler, ben de yaşıңыз mı 67 acaba dedim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – O da yaklaştı efendim, bir kaldı.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Maşallah.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Hocam bunu duymak için söyledim zaten, çok teşekkür ederim, kayıtlara geçti değil mi efendim?

Şöyle yani 300'e yakın hapisshanede versatil serbest, 1'inde değil bunun gibi ya da tıraş bıçağı. Yani tıraş bıçağı bir yerde tekli satılıyor güvenlik sebebiyle çünkü -demin Fatma Hanım söyledi- ağız aramasının sebebi jilettir. Yani jilet saklarlar, birbirlerinin façasını bozarlar içeride. O yüzden bakmıştır, şüphelenmiştir bakmıştır, hakkı vardır yoktur onu bilmem de bilinen bir klasiktir o yani ağız içi arama. Şimdi, tekli jilet orada tehlikeli görülüyor, en son gezdiğimizde bu hapisshanede 3'lü jileti savundular bana "3'lü jilet daha iyi biz burada sadece 3'lü jilet satıyoruz." Kardeşim, o zaman öteki taraftaki mi yanlış yapıyor, sen mi yanlış yapıyorsun? Bunu da anlayışla karşılıyorum, yanlış anlamayın, bunları mahsus biraz eski mesleğime binaen söylüyorum, biraz ilgi uyandırmak için anlattım. Ama bu yeknesaklığı sağlamak artık gerekiyor diye düşünüyorum. Yani bir cezaevine... Bakın, uzun cezalar veriyoruz biz Türkiye Cumhuriyeti adına on beş yıl, yirmi yıl yatanlar var, bunlar 3-4 tane. Mesela bu Madımak hükümlüsünün 4'üncü cezaevi ya da 5'inci cezaevi. Adam belli bir rutin sahibi oluyor, mesela sayım verirken bir rutini var o adamın. Kaç yıldır yatıyor? Yirmi yedi yıldır yatıyor, 5 ayrı cezaevinde sayım vermiş, 6'ncı ya geliyor ya da işte 5'inciye geliyor, başka bir şey isteniyor, bu adam haklı olarak isyan ediyor, bak haklı olarak diyorum. "Ya diğer 4'ünde niye böyle almadın da burada benden böyle alıyorsun. Yürüyemiyorum hâlâ beni ayakta tutuyorsun, niye?" Bu sorular haklı sorular yani bir cezaevi ile diğer cezaevi arasında bu kadar fark olmamalı.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, güzel bir müzakere oluyor.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, Alt Komisyonumuzun Başkanı, değerli arkadaşlar, sayın bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Gerçekten de çok esaslı bir rapor hazırlanmış ve ortaklaşa hazırlanmış. Bize de çok sayıda cezaevlerinden, hem sosyal medya hesaplarımıza avukatlardan, yakınlarından hem de işte mektupla birçok yakınma geliyor ve o yakınmaların neredeyse tamamını karşılayan bir rapor hazırlanmış. Bundan sonra tabii ki bize düşen görev bu rapordaki önerilerin giderilip giderilmediğini izlemek olacak yani bir daha karşımıza çıkmaması açısından bu çok önemli.

Ben iki şeyi söyleyeceğim: Bir, yani nakil konusuna değinildi, gerçekten çok sayıda talep var bu konuda. Bununla ilgili olarak bir planın ortaya çıkması lazım, bir programın ortaya çıkması lazım ve bize gelen taraflar konusunda da iletim ve bunun yerine getirilmesi konusunda da hazır gelen bütün bürokratlar buradayken bize yönlendirici bilgi vermelerinde yarar var çünkü çok sayıda talep geliyor ve bunu iletmek konusunda, yerine getirilmesi konusunda bizler de yetersiz kalıyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – "Ne yapalım, ne söyleyelim?" onlara diyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne söyleyelim, evet, yani ya da hangi plan çerçevesinde olacak, nasıl olacak? Yani bir program olursa biz de hiç olmazsa onlara doğruya yakın cevap vermiş oluruz ve hem milletvekili arkadaşlarımız zor durumda kalmaz hem de sizleri de zor durumda bırakmayız bizler de.

İkinci olarak, yine çok sayıda bana gelen talep: İdare ve Gözlem Kurullarının şartlı salıverilme konusunda verdikleri kararlar. Yani tahliye, şartlı salıverilmeye dönük verdikleri kararlar konusunda çok yoğun ihlaller var, benim kendi gördüğüm ihlaller de var, çok fazla yakınma var. Sonuçta şartlı salıverilme koşulları yasada belirtilmiş ama İdare ve Gözlem Kurullarının takdirleriyle hükümlülerin bu haklarının kısıtlandığı konusunda yaygın bir şey var, cezaevleri konusunda ortaklaşmış bir uygulama var. Özellikle belli suçlardan hükümlüler konusunda, sanki merkezî bir karar alınmış, bu

karar gayriresmî cezaevlerine bildirilmiş “Bu suçlardan hükümlü olanlar konusunda, şartlı salıverilme konusunda karar vermeyeceksiniz.” diye ve büyük yakınmalar var, ben bugünden söyleyeyim. Yani infaz hâkimleri de sonuçta İdare ve Gözlem Kurullarının bu takdir haklarına genellikle müdahale etmiyor, gördüğüm kararlardan söylüyorum, ama yarın öbür gün Anayasa Mahkemesinden veya diğer yerlerden hem Anayasa’nın 19’uncu maddesi hem de Sözleşmenin 5’inci maddesi konusunda yoğun ihlal kararları çıkabilir. Dolayısıyla, mesela bir örnek şu: “Neden? İşte Cumhurbaşkanlığına, CİMER’e başvurmuşsun.” CİMER’e başvurduğu nedenle bu kararın verilmediği durumlar var veya işte tarafsız koşu geçmemiş, pişman olduğu konusunda bir kanaat uyandırmamış; bütün bunlar disiplin kurullarının süresi içerisinde verdiği kararlarla ancak yapılır ve İdare ve Gözlem Kurulu o karar verildiği zaman kendi keyfi değerlendirmesiyle bunu yapamaz, önünde cezaevi idaresinin önceki uygulamalarının olması lazım, kararların olması lazım ama bu kararlar olmadan, süresi geldiğinde bu kararı vermeyen uygulamalar ve cezaevleri yaygınlaşmış durumda. Bu konuda hem bürokratlar ne düşünüyor hem de ne yapmak lazım? O konuda da bilgi alırsak iyi olur, ben tekrar hem arkadaşlarıma hem de sizlere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet biz teşekkür ediyoruz Sezgin Bey.

Şimdi, tabii Komisyon üyesi arkadaşlarımıza hep teşekkür ettik ama...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hemen veriyorum Sezgin Bey.

İşin mutfağında olan Ceza ve Tevkifevleri Alt Komisyonunda uzmanımız Taner Bey ve Ahmet Bey var, onlara da teşekkür ediyoruz o bakımdan.

Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkanım, yani burada bir öneri olarak söylüyorum, sonuçta bize gelen çok sayıda yakınma oluyor böyle. 4 Ocakta bir avukat arkadaşımızın gördüğü -mesaj da hâlen bende duruyor- Aliğa Ceza ve İnfaz Kurumunda bir kötü muamele ve işkence iddiasıyla ilgili olarak. Ben Meclisten bağlattım, müdürle görüştüm, şu yanıt, yani doğrudan doğruya milletvekillerine verilen şu yanıt doğru değil, hem milletvekili pratiğimden söylüyorum hem de avukatlık pratiğimden söylüyorum “Bizim cezaevimizde böyle bir uygulama olmaz.” Ben de müdüre dedim ki: “Bakın, ben bir iddia var diyorum, dolayısıyla buna yani bir milletvekilinden gelen böyle bir talebe sizin ‘Cezaevimizde olmaz.’ yaklaşımıyla değil, buna şüpheyile yaklaşmanız lazım.” Bize vereceğiniz cevap şu olması lazım: “Evet bildirdiniz, araştıracağız yani size de geri döneceğiz, bilgi vereceğiz, eğer böyle bir şey varsa gerekli soruşturmayı yapacağız.” Ama bana verilen yanıt şu: “Bizim cezaevimizde böyle bir şey olmaz eğer varsa dilekçe versin.”

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlaşıldı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yani dolayısıyla yani cezaevi yöneticilerinin de bu şekilde bir yaklaşım içerisinde olmaları doğru değil, onu da ifade edeyim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Sezgin Bey, burada bir şey söyleyeceğim: Biz Cezaevi Müdürünü aramayalım, Bakanlığımız var, Genel Müdürümüz var, milletvekiliyiz sonuç itibarıyla. Yani ulaşamıyorsa da beni de arayabilirsiniz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ulaşamıyoruz, cezaevi müdürleri bile telefonlarımıza çıkmıyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yani Bakan Yardımcısı arkadaşlarımız var, onlara ulaşmaya çalışalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, denetim bakımından bu komisyon üyelerinin cezaevi müdürlerine ulaşması bence daha doğrudur yani, onu size söyleyeyim. Denetim bakımından daha doğrudur.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O bakımdan; bir bakıma öyle de düşünülebilir ama işte böyle durumlarla da karşılaşılabilir işte.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet ama genel bir şey olması lazım, bir yaklaşım, bir fikir alışverişi olması lazım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doğru, tamam anlaşıldı, anlaşıldı.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bizim telefonlarımıza çıkmaları da bence son derece denetim bakımından doğrudur. Sonuçta bu kurulun üyeleri bir cezaevi müdürüyle nasıl konuşacağını bilir.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doğrudur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Dolayısıyla yani aranabileceklerini bilmeleri iyi bir şeydir.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Sezgin Bey şartlı tahliyeden bahsedeceği için ben girmedim, burada çok kısa bir cümle yani siz hukukçulara haddim değil böyle bir yorum da getirmek ama kanunu, yönetmelikle çığnıyoruz biz. Yani kanunda salıverilme koşulları varken cezaevlerine ilişkin yönetmelikle biz bu hakları tanıyoruz ya da tanımıyoruz. Burada ya kanunu ya yönetmeliği -benim âcizane önerim- birinden birini toparlamazsak bu iş içerisindeki insan sayısını düşündüğünüz zaman bir kar topu gibi giderek büyüyor. Yani şeyler geldiği zaman infaz son bir yıla geldiği andan itibaren bu tansiyonu da artırıyor içeride, sadece siyasi koşula...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Beklenti çok büyük.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Beklenti, af değil bu, adam bunu hak diye görüyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çok teşekkür ederim.

Evet, Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, Alt Komisyon Başkanımız, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, bürokrat arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten gerek başkanlarımız gerekse milletvekili arkadaşlarımız Komisyonumuzun görevini yaparken olmazsa olmaz önceliklerinden biri olan uyum içerisinde çalışıldığı zaman gerçekten olumlu, ciddi manada olumlu sonuçlar da ortaya çıktığını görüyoruz. Yani sorunları genel anlamda belki 2 kategoride değerlendirebiliriz diye düşünüyorum. Yani sorunlar, talepler, şikâyetler. Bunlardan bir tanesi, yasalardan yönetmeliklerden kaynaklanmayan çokça, sıkça karşılaştığımız doktor muayenesi, yemek iase bedelleri, su, kitap, gazete, TV vesaire bunların insani farklı yaklaşımlardan kaynaklanan problemler olduğunu görüyoruz. Gittiğimiz zaman da bir şekilde gerek anında orada veya hemen sonrasında yaptığımız toplantılarda muhataplarımız bunları kısa süre içerisinde gideriyorlar.

Peki, diğeri, sıkça gündeme gelen, çok farklı zamanlarda, farklı cezaevlerinde karşımıza çıkan detaylı arama. Herhâlde yasadaki karşılığı “detaylı arama” ama işte “çıplak arama” falan da deyince biraz daha bir ajite edilmiş oluyor. Bu ve kelepçeli arama; her ikisinin de yasal zorunluluklardan kaynaklandığı fakat kıymetli arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi burada bir yeknesaklığın olmadığı ve bazen bazı cezaevlerindeki muhatapları tarafından aşırıya kaçıldığı söyleniyor. Yani, mutlaka detaylı

arama olacaktır, kelepçeli sevkler olacaktır fakat doktorun karşısında kelepçeli muayene... Gerekli tedbiri alacaksınız, gerekli güvenliği alacaksınız sonuna kadar; çevre güvenliği mi alıyorsunuz, kapıyı pencereyi mi denetliyorsunuz yani yeni bir yönetmelik veya bir şeyin yayınlanması lazım. Yani, orada doktoru da oradaki güvenlik görevlisini de rahatlatacak bir yeni yönetmelik çalışması yapılması lazım diye düşünüyorum.

Hepsinden önemlisi belki, adımız İnsan Hakları Komisyonu ve nerede olursa olsun yani cezaevinde veya dışarıda hiç kimseye kötü muamele yapılmaması lazım. Şu belki sevindirici, bütün dünyada ve bizim de “eski Türkiye” dediğimiz dönemlerde özellikle bazı cezaevlerindeki o sistematik işkence, kötü muamele tarzı bir şeyle karşılaşmamış olmamızın -inşallah bundan sonra da karşılaşmayacağız- en büyük sevincimiz olduğunu düşünüyorum.

Hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Genel Müdür Yardımcım, siz notlarınızı aldınız, konuşmaları dinlediniz, muradımızı size bütün arkadaşlarımız kalpten gelerek ifade ettiler; sizin de aynı duygu ve hassasiyetle cevaplarınızı bekliyoruz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Notları aldık, bunların hepsine tüm infaz süreci ve uygulamaları şeffaf olan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün kurumları ve Genel Müdürlüğümüz adına cevap vereceğim.

Bu denetimlerin, incelemelerin birçoğuna ben de Komisyon üyelerimizle birlikte iştirak ettim. Her zaman ifade ettiğimiz gibi bu incelemeler, tüm diğer incelemelerde olduğu gibi bu raporların tamamı bize ışık tutan raporlar. Bu yönde de biz hep iyileştirme çabaları içinde olduğumuz uygulamalarımızı bu raporları da esas alarak yönlendiriyoruz Sayın Başkanım.

Öncelikle, siz de ifade ettiniz, mahkeme kararıyla özgürlüğü kısıtlanmış olan hükümlü, tutuklu profilindeki barındırdığımız insanların, güvenlik ve özgürlük çelişik gibi görünmeden, çelişkiye düşmeden infaz sürecini tamamlayarak, infaz sürecinin yanında ayrıca eğitim ve iyileştirme çalışmalarını da bizim hükümlü ve tutuklularımıza vermemiz yasanın bize emredici hükmü. Uygulamalarımızı da bunu odak alarak şekillendiriyoruz.

Ben zamanı ekonomik kullanmak adına, kısaca aldığımız notları da burada arz etmek istiyorum.

Özellikle, detaylı arama malumunuz tüm toplantılarda konu başlığımız. Yine, malumunuz olduğu üzere detaylı aramayla ilgili yakın zamanda bir yasal düzenlememiz oldu. Bunu daha önceki yine Komisyondan iletilen, gerekse test ettiğimiz birtakım hususları biz maddeye yine revize ederek uygulamayı daha yeknesak hâle getirmeyi amaçladık.

Öncelikle, şunu ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım: Biraz önce Sayın Vekilimiz her aramanın rutin olmadığından bahsetti; doğrudur, böyle olması gerekir çünkü kurum dışına çıkışlar ile kurum içi hareketlilikte yani odadan çıkan bir hükümlünün arama protokolü ile kurum dışına çıkan bir hükümlünün arama protokolü arasında -maddemizde de öngörüldüğü üzere- bir fark olması zaten gerekir. Kuruma kabul işlemleri yapılacak olan...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Aynı durumda farklılık olmaması gerekir. Arkadaşlarımız sanırım onu ifade ettiler, yoksa onlar da zaten kurum içinde nasıl aranacağını, kurum dışına çıkarken nasıl olacağını biliyor da kurum içinde farklı kişilere farklı muamelelerin olmamasını ifade ettiler.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet.

Bunu özellikle son yasal revizyonda “başka surette tespitinin imkânsız hâle gelmesi” ibaresi eklenerek...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Nasıl? Bir daha...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Bunun yani aramanın makul ve ciddi emare şüphesinin -özellikle detaylı aramada Sayın Başkanım- başka suretle tespitin imkânsız olması durumunda oraya bir çıta koyuldu. Yani, bu gerçekten bir standartlaşmayı da sağlayan bir adım oldu.

Bunun dışında yine mahremiyet duygusundan... Zaten bizim genel yazılarımızda ve daha önceki mevzuatımızda da buna matuf bir düzenleme vardı. Bunu, yine, genel yazılarımızı biz mevzuata da dercedecek şekilde... Yani, zaten mevzuatta olan uygulama genel yazılarımızda devam ediyordu. Giyim önlüğünün, tek kullanımlık giysinin verilmesi de yine mevzuata geçti. Bunun dışında, yine, tabii ki hemcinsi tarafından yapılması hususuna özenle riayet ediliyor ve görevli tarafından da eldiven kullanılmak suretiyle dokunma...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Doktor bir de...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet, beden çukurlarına yapılan aramada o aşama düzenleniyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Özellikle, öncesinde beden çukurlarında arama yapılacağına ilişkin kişinin bilgilendirilmesi “Bak, biz var biliyoruz, böyle bir şüphemiz var, beden çukurlarını arayacağız; siz bunu artık yaptırmayın bize, çıkarın siz kendiniz bunu.” Olmuyorsa tabii doktor arkadaşımızın...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Doğru, doğru; bu mevzuatta da zaten bu şekilde geçiyor Sayın Başkanım ve bunların tüm işlemlerinde yasal gerekliliğinin tutanağa geçirilmesi şeklinde bir düzenleme mevzuatımızda yer aldı.

Bunun dışında, yirmi dakikalık görüşmelerle ilgili... Pandemi dönemi başladığında on dakika olan haftalık telefon görüşme hakkına yine bir gereklilik olarak çünkü ziyaret görüşlerinin kısıtlanması nedeniyle hükümlülerin dışarıyla olan ilişkilerini desteklemek amacıyla artı on dakikalık görüşme süresi yine tüm teşkilatımız ile kurumlarımıza duyuruldu.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, burada parantez “Ya, bu müktesep hak gibi algılanmaya başladı.” diyen arkadaşlarımız var; takdir Sayın Bakanlığımızın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şu an ne uygulanıyor yani görüşler açıldı ya; yirmi mi, on mu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, bununla ilgili biz ilk çıkardığımız talimatın aksine bir talimatı daha vermedik, yine yirmi dakika olarak uygulanıyor ancak şimdi ikiye bölünme konusunda bazı kurumlarımızda farklı uygulamalar olabiliyor çünkü iç yönetmelikleri -şimdi, her kurumun kendi içinde bir otonomisi, yasanın tanıdığı sınırlarla kalmak şartıyla bir düzenleme yetkisi var- personel sayısı, hükümlü, tutuklu sayısı ve profili, adli terör, fiziki yapısı, bir görüş kabini sayısı bunların kurumların artı on dakikaları kullanmada belirleyici unsurları olarak karşımıza çıkıyor Sayın Başkanım.

Burada, bizim “Yirmi dakikayı tek seferde kullandırın.” şeklinde bir talimatımız zaten yok, artı, gönderdiğimiz genel talimatta da on artı on dakikayla da yaptırılabilceği şeklinde bir seçenek de kurumlarımıza sunduk. Bu bahsettiğim gibi kurumun personel, fiziki yapısı ve hükümlü-tutuklu konumuyla ilgili.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bir yola girmiş yani bundan sonraki süreçte inşallah.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – İnşallah.

Bununla ilgili de bir geri adım, yirmi dakikayı şu aşamada yani bugün itibarıyla... Çünkü alınan Covid önlemlerini Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda biz kurumlarımıza duyuruyoruz.

Bunun dışında, yine, hafta sonu çocuk görüşleriyle ilgili... Sayın Başkanım, bununla ilgili de yine daha önceki tarihlerde ve bunun takibini de yine yapıyoruz. Çünkü öğrenim gören çocukların hafta içi eğitimden kalmamaları amacıyla hafta içi planlama yapamamaları durumunda bunu belgeleyen ailelerin çocuklarının -ziyaretçilerinin daha doğrusu- hafta sonu görüşme yapması konusunda da tüm teşkilatımıza genel talimatımız var. Kurumlarımızda bu işlemi tekemmül ettirdikten sonra yapılması yönünde de biz periyodik olarak kurumlarımızla da irtibata geçiyoruz yani Bakanlık olarak irademiz de zaten bu şekilde. Bunun da takipçisiyiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, bu da güzel. Şimdi, Alt Komisyon Başkanımız ve üyesi arkadaşlarımız bizlerle beraber, bu konuya vakıf olduk yani oradaki tutuklu ya da hükümlü, çocuğu için hafta sonu görüşü isterse, buna cevaz verecekler, onu biliyorum. Böyle bir şikâyet geldi mi de bunun gerçekten boyutu nedir, takibini yapmak lazım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir de kurum içinde annesi babası tutuklu olan çocukların babasıyla irtibatı konusu var veya eş görüşü, aile görüşü aynı cezaevinde annesi ile babası tutuklu olan çocukların.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Eş görüşü, Sayın Vekilim “mahrem görüş” olarak adlandırılan görüşü kastetmiyoruz sanırım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, hayır.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Tamam, aile ziyaret görüşü, evet.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Annesi babası cezaevinde tutuklu olan çocukların dedim ben, annesi babasıyla iletişimi...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Birlikte görüşmelerinin sağlanması.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Bu konuda da yine ziyaret görüşlerinde anne baba, diyelim çocuk annenin yanında kalıyorsa da malumunuz bu yine Covid tedbirleri kapsamında 2 yakınıyla görüşme şeklinde bir tavsiye doğrultusunda yazımız var, bu sayıya biz çocuğu dâhil etmeden görüşme yaptırıyoruz. Yani, dışarıdan anne geldi, hatta geçenlerde 5 çocuğu anneye birlikte geldi, babasıyla görüştü. Yani, bu tür şeylerde herhangi bir rezervimiz, 18 yaşından küçük olan çocuklarda buna yönelik bir kısıtlamamız yok Sayın Başkanım.

Bununla ilgili yine bir şu fasıla da...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Aynı cezaevinde kalan eşlerin birbirleriyle görüşmesi, mahrem anlamda değil, görüş anlamında.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Anladım Sayın Başkanım, ona da ben açıklama getireyim.

Eşlerin ziyaretiyle ilgili de aynı kurumda bulunan eşlerin ziyareti yine kapalı görüş şeklinde oluyor. Yani, bu bizim son çıkan 2 kapalı görüş 1 açık görüş çünkü malumunuz açık görüşe de artık yine Bilim Kurulunun tavsiye kararları doğrultusunda cevaz verildi ve biz bunu teşkilatımıza talimatlandırdık. Kampüs içinde bulunan kurumlarda diyelim erkek T tipi kurumda ya da L tipinde, kadın kadın kurumunda; burada da yine görüş mümkün, talepte bulundukları takdirde kurum dışına çıkarmak suretiyle kurum dışı olarak yani kampüs içinde -çünkü bizim “kurum dışı”ndan anladığımız, L tipinin çıkıp kampüs içinde yürüyerek kadına gitmesi kurum dışı hareketliliğidir- bu şekilde görüşme yapması yönünde görüş yazılarımızda da dercettik bunu da Sayın Başkanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Burada şöyle bir şey var...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Sonra tecride alıyor musunuz? Tecrit oluyor mu sonra?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Karantina evet o sıkıntı orada.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani, karantina koğuşuna alınıyor mu tekrar?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Şimdi, kurum dışı hareketliliği olduğu için, kurum dışına çıkan hükümlünün tekrar izolasyon sürecine girmesi yönünde Bilim Kurulunun bu şekildeki tavsiyelerine uymamız gerektiğinden de yine alınıyor.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Karantinaya alınıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Beş gün mü, on dört gün mü? Hani, on dört gündü, sonra beş güne indi ya.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Şu anda on dört gün ama bununla ilgili bir çalışma var Sayın Vekilim. Cevap geldiği zaman...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, şimdi, bir şey söylemek istiyorum burada tabii, konuyu dağıtmadan: Öncesinde test yaptırın, tekrardan karantinaya almayın.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Vekilim, Sayın Başkanım; bu testin sonucu aynı gün çıkmama durumunda belki orada diğer mahkûmları riske etme durumumuz olabilir yani o hareketliliği şu anki uygulama bu şekilde on dört gün olarak ama onun düşmesi konusunda da şu an çalışma devam ediyor, sonuçlandığında zaten bundan sonraki görüşte de onu biz teşkilatımıza duyuracağız Sayın Başkanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkanım, bir şey söylemek istiyorum burada yani o karantina koğuşuna, oraya özellikle gitmemek için tutukluların haklarından feragat ettiğini de görüyoruz çünkü bu hakikaten çok izolasyon ve bir şeyi yok; televizyon yok, çayını pişireceği bir malzeme yok, bilmem şu, bu. Bunları hesaba kattığında görüşmemeyi daha tercih ediyor.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Şöyle bir sonuç var, efendim tekrar...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bir saniye, kayıtlara geçmiyor, geçsin.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Efendim, Fatma Hanım'ın söylediklerine ilaveten şunu söyleyeyim: Şimdi, siz gittiniz on dört gün karantinaya alındınız; dışarıdan bir kişi daha geliyor, aynı görüşü yapmış veya yeni kabul, onu da karantinaya alıyorlar. Siz bir on dört gün daha yatıyorsunuz, tabii. Yani, sonuç olarak eşlerin bir arada görüşmesi için bir insan otuz gün karantinada pratikte kalabilir, onu diyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, bu sanki bir düzenlemeyi ihtiyaç gösteriyor Sayın Müdürüm. Sanki burada bir alternatif çözüm bulunabilir gibi.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, bununla ilgili yine birlikte benim de iştirak ettiğim bir kampüs ziyaretinde bu konu gündeme gelmişti. Onunla ilgili yine başsavcılığımızla da daha sonra görüşmemiz oldu. Sonuçta bu odalar çok sirküle olan odalar olduğu için on dördün üzerinde -belki bir örnek bulmak adına söylüyorum- yani çok hızlı dolup boşaldığı için bunun o kadar -çünkü orada çok ciddi bir sayı söylenmişti- olacağını düşünmüyoruz.

Bununla ilgili yapılan çalışmayı da ben yine kısaca burada sunmak istiyorum: Başsavcımız yine kurumlarımız üzerinde yaptığı çünkü oda yerleştirmeleri kurumlarımızın inisiyatifinde... Burada eşleri kadın kurumunda olan hükümlüleri, diyelim T1 tipinde, belirli bir suç grupları ve diğer Gözlem Sınıflandırma Yönetmeliği'ne uygun ise onların yine oda planlamalarını, karantina süresini birlikte geçirmeleri amacıyla bunu yapacağını söylemişti, bunu bu şekilde çözmeyi planladık.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu tamam, bu anlaşıldı.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O da bir ödül oluyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O da ödül oluyor tabii; olsun, problem yok.

Tamam, anlaşıldı.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Beraber değil, erkekler erkeklerle, kadınlar kadınlarla.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hayır “beraber” dedi.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yok “beraber” dedi, “Çalışma var.” dedi.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Hayır “Kadın ve erkek birlikte barınsın.” anlamında değil Sayın Vekilim, o şekilde anlaşılmasın. Yani kurum, görüş planlamasını yapması amacıyla erkek kurumunda olan hükümlülerin erkek hükümlülerle oda planlamalarında...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Vallahi ben de ilki gibi anladım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Yok, yok Sayın Başkanım; o zaten mevzuata da uygun olmaz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki.

Devam edelim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, ACEP projesiyle ilgili ben kısa bir bilgi arz etmek istiyorum, görüntülü görüşme, sesli görüşmeyle ilgili. Malumunuz, bunu daha önce de yine toplantı konusu yapmıştık. Şu an 50 kurumumuzda aktif, sesli ve görüntülü görüşmeye imkân sağlayan ve 30+30 dakika süreyle, bir hükümlünün haftalık yaklaşık altmış dakika, yine hafta içinde 6 kere değişik görüş hakkı olan, yakınlarıyla görüşme yapabilmesini sağlayan bir sistem. Bunu şu an belirttiğim 50 ceza infaz kurumumuzda uyguluyoruz ve bununla ilgili de yaygınlaştırma çalışmaları altyapısı şu an desteklenen kurumlarımızda devam ediyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Onun ücreti konusunda şikâyetler var yalnız, ücretlendirilmesi konusunda bana da gelen şikâyetler var.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ücret mi alıyoruz ondan?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, hem sesli hem görüntülü görüşme mümkün bu bahsettiğim kurumlarda. Ücretlendirmeyle ilgili de, şu an karth görüşmeyle yani ankesörlü telefonla görüşme sesli görüşme ücretiyle aynı. Yani ankesörlü telefonla bir hükümlü ne kadara görüşüyorsa -dakikası 35 kuruş olarak tespit edilmiş- bu

şekilde görüşmesini yapıyor. Görüntülü görüşmenin fiyatı da 55 kuruş. Bununla ilgili de yine hafta sonu da görüşebiliyor. Özellikle hükümlülerin psikolojisi için, dışarıyla olan ilişkileri için de iyileştirme çalışmalarında bize ciddi bir imkân tanıyor bu. Bugüne kadar da 1 milyon 700 bin civarında bir görüşme trafiği oldu. Bunun şu açıdan ben önemini size sunmak istiyorum: Özellikle Covid döneminde hükümlüyle dışarıdan ziyaretçi temasının... Çoğu hükümlüden “Ben özellikle ziyaretçimin gelmesini istemiyorum, bu şekilde evimin sosyal ortamını görüyorum, evimin içini görüyorum.” şeklinde dönüşler olmasını da başlık olarak sıralayabilirim.

Yine, ziyaret süresiyle ilgili bir bilgi sunmak istiyorum. Yapılan son değişiklikle, otuz dakika ile bir buçuk saat arasında yakınlarıyla ziyaret süresi artırıldı. Yani bir saat olan süre otuz dakika daha artırılarak bir buçuk saate çıkarıldı. Yine, malumunuz olduğu üzere Sayın Başkanım, bu konuda kurumların fiziki kapasitesi, personel durumu, hükümlü sayısı, bunlar belirleyici oluyor. Ama şunu söyleyebilirim: Koğuştan çıkarılarak, odadan çıkarılarak görüş alanına götürülmesinde geçen süre bu görüş süresine dâhil edilmiyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu daha önceden böyle değildi, Komisyonumuzun yapmış olduğu çalışmalardan elde ettiği verim bu.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben ilave bir soru sormak istiyorum ACEP projesiyle ilgili.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Genel Müdürüm, açık görüşlerde biz ücret alıyor muyuz mahkûmdan? Almıyoruz. Bu ACEP projesi açık görüş yapamadığımız için geliştirilen bir proje değil mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Alternatif.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Değil, bu daha önceden planlaması yapılmış olan...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Seçimlik.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Telefon görüşmesinin yerine kaim olacak bir görüşme.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben şöyle düşündüm: “Açık görüş yapılamadığı içinse niye ücret almıyor?” diyecektim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Yok Sayın Vekilim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yok.

Sayın Müdürüm, devam edelim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Ziyaret süreleriyle ilgili durum da bu şekilde Sayın Başkanım. Yine, kurumun kendi planlaması buna yol gösterici oluyor.

Ders kitaplarıyla ilgili... Ders kitapları sayı sınırlamasına dâhil değil, bu anlamda da yine kurumlarımızla, Bakanlığımızın genel yazılarıyla da bu konu özellikle işleniyor, genelgede de bu şekilde geçiyor. Özellikle, on-line sınava giriş konusu önemli. On-line sınava girişle ilgili, talep edip gerekli belgelendirmeyi yapan hükümlülere on-line giriş şifresi “domain” şifreleri kendilerine teslim edilerek on-line sınavlara giriş imkânları tanınıyor. Burada yine bir bilgi sunmak istiyorum: Özellikle

uzaktan eğitim almayla ilgili 14/12/2021 tarihinde Anayasa Mahkemesinin Mehmet Al başvurusuyla ilgili vermiş olduğu kararda, cezaevinde bulunan hükümlü ve tutuklulara uzaktan örgün eğitimin verilmemesinin bir hak ihlali olmadığı yönünde bir karar çıktı Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Öyle mi? Ben aksi kanaattayım, muhalefet şerhi koyuyorum.

Ne demiş gerekçesinde?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Devlete bu şekilde bir pozitif yükümlülük yüklenemeyeceği yönünde, örgün eğitimin bu şartlarda yani cezaevi şartlarında, oradaki -biraz önce bahsettiğimiz- güvenlik/özgürlük dengesi içinde bu şekilde bir gerekçelendirmeye...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Uzaktan örgün eğitimin miydi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet Sayın Vekilim, Anayasa Mahkemesinin Mehmet Al başvurusu hakkında vermiş olduğu karar.

Yine, doktorlarla ilgili Sayın Başkanım... Bununla ilgili, malumunuz, bizim üçlü protokolümüz uyarınca kurumlarımızda tam zamanlı doktorların bulunmasına yönelik... 1.000 sayısından bahsedildi, 1.000 ile 500 arasında ve 500'ün altında olanlarda, bu konuda Sağlık Bakanlığıyla bu protokol çalışmasına biz devam ediyoruz, bu konunun da takibindeyiz.

Sayımlarla ilgili Sayın Başkanım... 2 bin kişilik bir kurumun iç yönetmelikte belirlenen periyotlarda sayımlarının alınması ve bunun da bir güvenlik olarak... Sayım bizim en baz güvenlik unsurlarımızdan birisidir. Burada sayımın çok sağlıklı alınması... Aynı zamanda, her sayımın bir arama ve hükümlüleri de genel bir kontrol olduğunu da burada ben ifade etmek istiyorum yine. Özellikle hükümlünün sağlığı, psikolojisi, personelin bununla bir temasının olması yani hepsinin görebilmesi açılarından önemli. Belirli bir nizamda olmasını da yine şu şekilde kurumlarımız önemsiyor: Sayımın özellikle kalabalık, 20-25 kişilik kurumlarda yatakta, tuvalette, banyoda, koridorda, havalandırmada; bu çok sağlıklı olmadığı için de belli bir nizamda alınması yönünde iç yönetmeliğin de buna cevaz verdiğini ve kurumların iç yönetmeliğinde bunu uygulaması gerekiyor.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Burada yalnız bir istisna durumu var Sayın Genel Müdürüm, o da şu: Covid sebebiyle infaz memuru koşu girmediği için bu uygulama yapılıyor, bunu kayda geçirmek isterim. Yani normal şartlar altında zaten usul, koşu girilmesi ve bu sizin söylediğiniz, herkesin yatakta yatması -tabii, bir saygı gereği kalkılır da- onun dışında, kılık kıyafet falan aranmaz. Yani girilir, bakılır, adam darp edilmiş mi, hırpalanmış mı, hasta mı, şu mu bu mu; görülür gözle. Bunu yapamadığınız için siz insanları belli bir nizam içinde karşınıza getiriyorsunuz, bunu kayda geçirmek istedim. Eleştiri değil bu, gözlem olarak söylüyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun Fatma Hanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Burada dediğimiz mesele biraz başka. Genellikle sabah sayımları kahvaltıya tekabül ediyor, mesela, oturup kahvaltı ediyorsun, sayım yapıp gidilir. Bakın, üç farklı suç kategorisinden geldi bu bize “Kalk ayağa, eşofman olmaz, eşofmanını değiştir.” Bir yerde de “Terliğini de çıkar.” gibi... O diğeri, pandemiden dolayı içeriye giremediğinden dolayı orada sorun çıkarma... Yoksa yatakta falan meselesi değil, “Yataktan beni kaldırdı.” falan diyen olmadı Müdür Bey.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, notlarınızı aldınız...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, bununla ilgili, engelli, yaşlı ve hastalığı olan hükümlü ve tutuklulara da sayım konusunda gerekli olan kolaylığın gösterilmesi yönünde de talimatlarımız vardır.

İsteğe bağlı nakillerle ilgili bir konu var, onunla ilgili de kısa bir bilgi arz edeceğim. Malumunuz, 2021 yılında 2 kez isteğe bağlı nakil yapabildik çünkü daha önceki dönemde başlayan Covid tedbirleri yine tavsiye kararları doğrultusunda, hükümlü hareketliliği olmaması nedeniyle kurumlarımızda isteğe bağlı nakilleri yapamadık. Her ay düzenli olarak yaptığımız... Çünkü bizim mevzuatımız ve altyapımız da her ay isteğe bağlı nakillere cevaz veriyor. Bu uzun, neredeyse iki yıla yakın dönemde yalnızca 2 kez yapmış olmamız hükümlülerden de bu beklentiyi doğal olarak artırdı. Şu an itibarıyla, yine, ocak ayı itibarıyla da hükümlülerden nakil taleplerini almaktayız. Şubat ayı itibarıyla da yine nakil planlaması yapmayı -tabii, Covid tedbirlerini zedelemeyecek şekilde, onlara riayet edilerek- düşünüyoruz.

Yine, isteğe bağlı nakillerde... Yasanın vermiş olduğu nakil yetkisi, birtakım, isteğe bağlının dışında, güvenlik, disiplin, sağlık, buna benzer nakil yetkisi tanıyor. Tabii, bunları kullanırken disiplin, güvenlik sevkleri de olabiliyor. Buradaki sevk, isteğe bağlı nakillerdeki bizim amacımız da daha çok, hükümlülerin aileleriyle, dışarıyla olan ilişkilerini de güçlendirmek ve o anlamda, kendi sosyal ortamlarına yakın olması ya da o mağduriyetlerini engellemek amacıyla isteğe bağlı nakilleri planlıyoruz. Ancak bazı bölgelerde tabii, yoğun olan bir kurum profilimiz olunca, kapasite doluluk oranı olunca oraya nakil taleplerini karşılayamadığımız durumlar da olabiliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki, Sezgin Bey’in tam da sorduğu şuydu: “Ocak ayında müracaatlarınızı yapın, şubat ayında değerlendirilecek kardeşim...”

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ama bölgedeki yoğunluk, cezaevlerinde yer yok; ben öyle anladım, değil mi?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Şöyle tahmin ediyorum ben: Mesela, diyelim ki İstanbul’da o kadar çok tutuklu ya da hükümlü var ki mevcut cezaevindeki yatak sayısı ya da adet sayısı yetmiyor.

FATMA KURTULAN (Mersin) – O zaman, şeye çıkıyor Başkanım; Van’daki insanı Tekirdağ’a... Mesele bu gerçekten.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ha, şimdi orada şu var: Van’dakini Tekirdağ’a değil de İstanbul’dakini Gebze’ye, Tekirdağ’a yani öyle bir şey... Burada mümkün olduğunca gelecek gidecek ailenin, çocukların ikametgâhının ön planda tutulması lazım.

Devam edelim Sayın Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Geçen dönem yapmış olduğumuz isteğe bağlı nakil taleplerinden de yaklaşık yarıya yakınına karşılayan bir başarı oranı diyeceğim ben buna Sayın Başkanım, bunu yakaladık. Yani yüzde 47 ve 51 gibi oranlar son iki nakil taleplerinde de karşılandı.

Yine ben burada işe bedelleriyle ilgili... Geçen toplantıda yine konu başlığıydı; tabii, o zaman çalışmalar devam ediyordu. Şu an, 24 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 11 lira 50 kuruş olan işe bedeli 17 liraya, yine, çocuk hükümlü ve tutuklular ile çocuğu yanında barındırılan annelere, emzikli annelere yönelik işe bedelleri de 23 liradan 34 liraya çıkarıldı Sayın Başkanım, yüzde 50 civarında bir artışa tekabül ediyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Nasıl Sayın Berberoğlu?

KADRI ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Estağfurullah efendim.

Girmeden konuştuk ya, üretici enflasyonu burada tüketici enflasyonundan daha önemlidir efendim çünkü toptan alımlar yapıyor cezaevleri; orada yüzde 70-80 civarında biliyorsunuz. Yetmez demiyorum, iyi bir şey yapılmış, devletin imkânları bu kadar diyelim ama o yüzden, ben bu kantindeki düzenlemeyi de önerdim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ha, anlaşıldı; bu iş yurtlarından gelenlerle ilgili olan...

KADRI ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Oraya görev zararı desteği verilirse oradaki fiyatlar...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Onların notunu aldınız, değerlendireceksiniz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Tabii, şunun da göz önüne alınması faydalı olabilir: Birtakım amortisman giderleri olmadığı için de bu miktar aslında iyi bir miktar olarak karşımıza çıkıyor Sayın Başkanım.

Hijyen malzemelerinden bahsedildi. Özellikle, kadın hükümlü ve tutuklulara yönelik ödenek tahsil edilmesini beklemeden bu konuda yardım ediliyor ve kurumlarımız tarafından temin edilmesi sağlanıyor.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Demek ki şöyle bir şey oluyor Sayın Müdürüm: Bu vaki şikâyetler söz konusu olduğunda uygulama birliği ya da oradaki keyflik etkili oluyor. Biraz daha amirin hiyerarşik olarak bu konuda -sizlerin- devreye girmesi gerekiyor.

Teşekkür ederiz, buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sağ olun Sayın Başkanım.

Ayrıca, yine, sevk bahsinden, sevk ve nakil giderleri bahsinden... Mevzuatımıza ekonomik durumu iyi olmayan hükümlülerin sevk giderlerinin karşılanması yönünde de yine bir düzenleme geldi. Ama malum bu dönem içinde biz nakil yapamadığımız yani çok sınırlı sayıda yaptığımız için de yaptığımız bundan sonraki nakillerde yine ekonomik olarak hükümlülere dönüşünün olacağını düşünmekteyiz.

İyi hâl değerlendirmesiyle ilgili... Sayın Başkanım, bununla ilgili 7242 sayılı Yasa'da, 89'uncu maddede iyi hâlin sınırları belirlendi. Zaten daha önce belli olan bir şeyin daha keskin hatlarda ve yine infaz sürecinin tamamını kapsar şekilde bir süreci... Yani hükümlünün, hatta tutukluluktan başlayan, hükümlülük aşamasını da kapsayacak şekilde tüm infaz sürecinin değerlendirilmesine yönelik bir çalışmadan bahsediyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ya, bu her türlü eleştiri konusu olur ama önemli olan burada eleştirileri en aza indirmek ve gerçekten objektif kriterleri uygulamak.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet, burada, Sayın Başkanım, özellikle şu hususa vurgu yapmak istiyorum. 89'uncu maddenin (7)'nci fıkrasında buna ilişkin, iyi hâle ilişkin değerlendirmelerde, usul ve esasların tespitinde, sürelerin tespitinde yönetmeliğe atıfta bulunulduğuna ilişkin yani bu yönetmeliğe cevaz veren de bir yasal düzenleme var. Bu yasal düzenleme kapsamında 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Gözlem ve Sınıflandırma -ve iyi hâl- Yönetmeliği yürürlüğe girdi. Burada sınırları yine yönetmelikle, yasanın vermiş olduğu yetki dâhilinde, tespit edildi. Özellikle, Sayın Vekilimizin bahsettiği, işte birtakım sosyal faaliyetlerin yapılamamasının, bunun, hükümlünün aleyhine sonuç doğuracak şekilde, iyi hâline olumsuz yansımaması amacıyla da yine yönetmeliğimizde amir hüküm var. Bu mücbir sebep kabul edilerek bunun aleyhine değerlendirilmemesi konusunda da yine yönetmelik hükmümüz meridir.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – O zaman sahayı iyi gözlemek lazım, sizler tarafından.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet Sayın Başkanım.

Bununla ilgili de genel yazılarımız var ve sonradan aldığımız dönüşlerde de yine bu yüzde 10, yüzde 8, bu civarda yani bunu tabii genel olarak söylemiyorum, bazı kurumlarımızda bu şekilde olumsuz değerlendirme oranları. Tabii, son olarak şunu ifade etmek istiyorum...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Olumsuz değerlendirme kaç dediniz?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, genele teşmil edilmeden, burada belli bazı kurumlarımızı örnek vermek için söylüyorum bunu; genel yani tüm Türkiye olarak algılanmasın lütfen. Yüzde 8, 7,10 gibi rakamlar yani bunun üstüne çıkan mutlaka olabilir ama bazı kurumlarımızda bu şekilde oranlara yine rastladık.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlaşıldı.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Tabii, şunu da ifade...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Anlamak için soruyorum, tahliye oranı mı bu?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hayır, hayır, iyi hâl...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Yani, olumsuz değerlendirilen Sayın Vekilim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Yani, 100 kişi tahliye olacakken 8 kişi olmuyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Evet, doğru.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yani, şartlı tahliye oluyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Ama şu rezervi koymak istiyorum: Bu, belirli kurumlarımız için, tüm Türkiye olarak anlaşılmaması konusunda da özellikle istirham ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlaşıldı, tamam, evvallah.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Yine, şu konuda infaz hâkimliği denetimine tabi idare gözlem kurulu kararları, infaz hâkimince verilen kararda yine yasa yolu, ağır ceza mahkemesi yasa yolu açık. Sonuçta bu bir hâkim denetiminden geçiyor. Yine, 7242 sayılı Yasa'yla getirilen düzenlemeyle de özellikle belli suç grupları, işte, on yılın üzeri, adam öldürme, terör, çıkar amaçlı suç örgütü, buna benzer iyi hâl değerlendirmesi yapılan kurulun başkanlığında, yine hukukçu olan cumhuriyet savcısı başkanlığında inceleme yapılarak bu kararlar veriliyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Anlaşıldı.

Peki, toparlayalım Sayın Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET YILMAZ – Sayın Başkanım, yine, personel eksikliği... İhtiyaç duyulan kurumlara, yeni açılan kurumlarımıza yeni personel alımlarıyla eksikliklerimizi gidermeye ve daha kaliteli, insan onuruna yaraşır infaz hizmeti sunmaya devam ediyoruz.

Diğer konulara da yine yazılı olarak cevap vereceğiz.

Ben teşekkür ediyorum.

Saygıyla selamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, Jandarmadan gelen değerli konuklarımıza da söz vereceğim. Tabii, bu kelepçeli arama meselesi yani bu Komisyonumuzun, alt komisyonumuzun 27'nci Dönemde başladığı gündün itibaren her raporumuza konu oluyor. Burada önce bir şeyi koyalım yani her hastanemizde ne yazık ki ayrıca bir hükümlü ve tutuklu bölümü yok. Dolayısıyla bu olmadığı için bundan ari tutarak sizin görüşlerinizi ve değerlendirmelerinizi almaya başlayalım.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI İNSAN HAKLARI ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA ALBAY KORAY SÜER – Sayın Komisyon Başkanım, söz verdiğiniz öncelikle teşekkür ediyorum. Sizlere ve Sayın Komisyon üyelerine hürmetlerimi arz ediyorum.

Şimdi, Jandarma Genel Komutanlığı, herkesin malumu, emniyet ve asayişle genel olarak görevlendirilmiş bir kolluk kuvveti. Biz, erimizden subayımıza kadar tüm personelimizi, yapmış olduğumuz bütün faaliyetlerin insan haklarına saygılı bir şekilde yapılması konusunda yetiştirmekte özellikle gayret gösteren bir kurum olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Özellikle de İnsan Hakları Şube Müdürü olarak, bu konunun içerisinde yer alan biri olarak hem şu anda Beytepe’de görevli olan akademimizde hem eğitim birliklerimizde hem şu anda mevcut emniyet ve asayişle ilgilenen bizzat birimlerimizde çeşitli kurslar ve hizmet içi eğitimler adı altında insan hakları konusunda yetiştirmeye çalışıyoruz. Yine, mart ayında Cumhurbaşkanlığımızın açıkladığı İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında kurumumuza verilen görevler var. Bu görevler kapsamında da yine bu konular üstüne sahada yapılan faaliyetlerin denetimini bizzat karargâh olarak yapmaktayız. Yine, bununla birlikte, bizim bu kadar hassasiyetle davranmamıza rağmen yanlış uygulamalara ilişkin yapılan başvurular ki bunlar sizin Başkanlığını yapmış olduğunuz Komisyon aracılığıyla da olabilir, şahısların Dilekçe Kanunu kapsamında verdikleri başvurular, CİMER aracılığıyla ya da çeşitli kurumlar aracılığıyla gelen başvurular da olabilir. Bunlar mutlaka hassasiyetle değerlendirilerek kayıtlara alınıyor ve bunlarla ilgili gerek teftiş kurullarımız gerek birliklerimizdeki disiplin kurulları ya da disiplin soruşturmacıları aracılığıyla ya da konusuna ve ilgisine göre cumhuriyet savcılıkları aracılığıyla mutlaka tahkikat yapılıyor ve bununla ilgili de sonuçlandırılması takip ediliyor.

Biraz önce Sayın Komisyon üyelerinin sormuş oldukları ve sizin de biraz önce ifade ettiğiniz gibi hem detaylı arama konusunda hem de kelepçeli muayene hususunda Cezaevleri Hizmet Şube Müdürlüğümüz de sizleri bu konuyla ilgili kısa bir bilgilendirme, bununla ilgili geçmişte, son beş yılda yaşanan belli olaylarla ilgili de kısa bir bilgilendirme yapacaktır.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Burada bir şey sormak istiyorum: Detaylı arama sizin konunuzda var mı?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI İNSAN HAKLARI ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA ALBAY KORAY SÜER – Yani, değil ama o konuyla ilgili en azından konusu geçti diye söyledim ama bizimle ilgili esas tutuklu ve hükümlülerin kelepçeli muayenesi konusu.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tabii, evet, kelepçe...

Buyurun.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonun değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Hükümlü ve tutuklulara kelepçe takılması hususu... Öncelikle şu andaki mevcut mevzuatta hem 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da açık bir şekilde belirtilmiş durumda hem de Ceza Muhakemesi Kanunu’nda ve diğer yönetmelikte, bizim buna ilişkin yazılmış olan yönergemizde de detaylarıyla yapılmış durumda şu anda düzenlemeler. Bu düzenlemelere göre faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Tabii ki burada sizin de söylemiş olduğunuz gibi “muhafazalı muayene odası” diye bahsetmiş olduğumuz odaların çoğu hastanede bulunmaması sebebiyle öncelikli olarak bizim burada kelepçeyi takarken değerlendireceğimiz tek bir gerekçe var; o da güvenlik. Güvenlik gerekçesi haricinde bir gerekçeyle kelepçe takılmıyor kesinlikle.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, doğru.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Son yıllarda 212 görevli memura mukavemet olayı meydana gelmiş durumda.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hangi aralıkta geldi bu, hangi süre içinde?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – 2016 dâhil, 2021 dâhil.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Kaç dediniz?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – 212 efendim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bunların içerisindeki durum yani 212 ağır yaralı, az yaralı...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Arz edeyim efendim: 13’ü bizzat muhafazasız muayene odasının içerisinde meydana gelen olay. Bu 13 olayda da...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu doktora mı, jandarmaya mı?

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – 6 sağlık çalışmamız bu olaylar sonucunda ağır yaralandı. 7 de Jandarma personeli yine aynı şekilde...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bu, bizim için yeni bilgi; onu söyleyeyim önce.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Evet, Sayın Başkanım. Aynı zamanda sadece bu görevli memura mukavemetin haricinde 20 firar, 93 firara teşebbüs olayı meydana gelmiş durumda yani 113 de bu şekilde olay meydana gelmiş durumda. Burada mevcut mevzuatımız oradaki uygulayıcımıza şunu söylüyor: Bir, hastanede yaşanması muhtemel olayların önüne geçilmesi ki bunlar da yaşanıyor; hasımları tarafından saldırıya uğrama ihtimali olan tutuklu hükümlüler de olduğu gibi, aynı zamanda doktor muayene odası içerisinde eğer ki doktorumuzdan bize muhafazasız muayene odasından dışarıya çıkmamız yönünde bir talep geldiği anda biz zaten dışarıya çıkıyoruz, doktorun talebini yerine getiriyoruz ve orada Komisyon üyelerimizin de söylemiş olduğu gibi ekstra güvenlik tedbirleri alıyoruz.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Dışarıdan falan...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Pencere ve kapıda, yoğun bakım üniteleri de aynı şekilde.

Buradaki amacımız öncelikle sağlık çalışanlarının güvenliğini sağlamak yani birinci öncelik. Hükümlü ve tutuklunun kendisini muhafaza edebilmek, onun güvenliğini sağlayabilmek.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çünkü o da kendine zarar verebilir.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Tabii ki efendim, “özellikle dış muayeneleri” diye Sayın Komisyonun raporlarında bahsedilmiş bundan ki dış muayenelerinde, mesela biraz önce bahsetmiş olduğumuz olayların çoğu dış muayenelerinde kesici, delici aletlerle hem kendisine hem doktora zarar veren tutuklu ve hükümlüler mevcut. Bunun uygulanması için sürekli beraber çalışmış olduğumuz Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüyle birlikte ortak toplantı yapıp, konuyu gündemimize alıp değerlendirme durumunda olacağız bu toplantıdan sonra ancak şu anki mevzuat gereğince personelimizin uygulaması bu şekilde efendim.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, tabii, yani bu sayılar...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ayrı bir hastane yapılabilir.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ayrı hastane olsa da sonuçta gene doktor içeride yani doktor risk altında.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Bir kısım kurtarır belki ama...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Yani...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Bu vermiş olduğum sayılar, Sayın Başkanım, kelepçesiz olanlar yani kelepçeli olanları almadık. Kelepçesiz bir şekilde muayene esnasında meydana gelen olaylardan bahsediyorum.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Kelepçeli olduğu hâlde olanlar var.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Tabii efendim, ayrıyeten onlar da var. 413 de öyle olay var.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Aynı dönemde sevk sayısını sorsak bir de o zaman anlamış oluyoruz. Yani toplam 1.300 olaydan bahsediyoruz. Kaç hasta gitmiş?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – 600 olması lazım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bu sayı ne kadar zamanda olan bir şey?

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – “2016” dedi.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – 2016 dâhil.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Efendim, zor olabilir yani beş senenin sevk sayısı...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Enis Bey...

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Ortalama 110 bin sevkimiz var bir sene içerisinde hastaneye.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Yani 550 binde 1 sevk.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ama bakın, bir şey söyleyeceğim yani şimdi 110 bin vakadan 200 vaka, velev ki 1 vaka, sonuçta 1 can. Doktor sadece görevini yapıyor. Yani şimdi bu, bizim için de, arkadaşlarımız için de yeni bir durum ama tabii bu müşterek çalışma ortamını muhafaza ederek bunu nasıl daha güvenli hâle getirebiliriz, bir denge oluşturmamız lazım. İşte, bu bahsettiğimiz özgürlük ve güvenlik dengesi, esasen... Tam da en böyle şey konusu burası.

Peki, çok teşekkür ediyoruz.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI CTE HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ JANDARMA YÜZBAŞI CEM DAHARLI – Sağ olun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Başkanım...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Buyurun Sayın Başkanım...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Ben, öncelikle bu raporun hazırlanmasında gerçekten büyük bir katkısı bulunan Taner Bey’e ve Ahmet Bey’e çok teşekkür ediyorum ve bütün ziyaretlerimizde bizi yalnız bırakmayan Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Yılmaz Bey’e de çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet, değerli arkadaşlar, toplantıyı kapatmadan evvel öncelikle ben de Ceza ve Tevfikevleri Genel Müdürlüğümüze, sahada bizlere refakatı, lojistiğin sağlanması, yardımları nedeniyle çok çok teşekkür ediyorum.

Bir kez daha altını çizelim: Gerçekten eski Türkiye'nin konularının, cezaevlerinde konu olan hususların, Erol Bey'in de ifade ettiği gibi, bugün, şükürler olsun ki pek artık gündem konusu değil ve günden güne de bir iyileşmenin devam ettiğini görüyoruz. Bunun için memnunuz Komisyon olarak, teşekkür ediyoruz.

Tüm bu hususlardan sonra gene yapılacak değerlendirmeler, incelemeler ve iyileştirmelerin daha da iyi bir hâle geleceğine inanıyoruz.

Çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için.

Şimdi, her iki oylamayı yapacağım, ayrı ayrı yapacağım bu defa oylamalarımızı.

Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ek görüşümüzle beraber...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Evet...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Muhalefet şerhimizle beraber...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Tamam, anlaşıldı...

Kabul etmeyenler...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kabul etmeyen yok.

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yine, ek görüşümüzle beraber...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Muhalefet şerhimizle beraber...

BAŞKAN HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Kabul etmeyenler... Muhalefet şerhleri ve ek görüşlerle beraber kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, böylelikle toplantımızı tamamlamış bulunuyoruz. Toplantıyı kapatıyorum.

Hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Kapanma Saati: 12.29

